Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вiашагiкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дензъ ● ШИНАРА, 28 АПРЕЛЬ, 1981 ШУ. ● № 51 (6341). ● Мах 2 кепик.

Колхозхойи совхозий болхлойн! Дегiадоаладе производствана специализации концентрации елга!

Эффективнегiа пайда эца лаьттах, техниках, удобренеех, доакъарех!

(КПСС ЦК Тiаьхьехамашцара).

Парте дош шерра шиха юкъе дiадоаржадеча, цун решенеш кхочашъяра вах оарцагiбоахача пропагандистех, идеологически балха кхыча бiухоех iалашмате хоза аьннад КПСС ЦК Генеральни секретара нох. Л. И. Брежнева парте XXVI съезда лаьча ЦК Отчетни доклада тiа: «Воккха хам а бенн, дош ала доагiа парте уйлаш халкъа юкъекхухьача, цун политика дiайовзийтача коммунисташ а парте боацараш а юкъе болча наькха доккхачи эскарах. Уж ба лектораш, пропагандисташ, агитатораш, докладчикаш. Цар болх бу дукхагiча даькъе шоай лоiамагiа, шоай мукъача хана чотах. Цар дер халкъа эшаш а пайдане а гiулакх да. Доккха баркал да царна!».

Аьхха вай республике вокхI эзар соагiа пропагандист ва политически экономически сете, пропаганда кхыча массови формашка болх беш. Царна юкъе кiезига бац дукхача шерашка болх барца кхетам балара йоккха опыт iоаль бараш. Тхьо шу согiа ха я «Красный молот» заводе Кузнецов Василий Семенович, кертерча технологa заместитель, пропагандиста декхараш кхоачашдеш вeда. Цул совгiа партийни дешара сета методически совета кулгалхо а ва из. Цунна хов ладувгiарий безам юацача темана тiаоза, из кiоарга лоалхийтара хьинаре цар даькъа лоацартдола, къамаьл шоай вахарца, балха практикаца ювзартгiола хьалаш занятешка хьаде. Цо кулгалдеча теоретически семинаре шерра пайда ийбу технически средствиех гойтара пособех. Хiаьта методсовета председатель хилараx тарра цо новкъостал ду кхыча пропагандисташта, цу даькъе кхычар а ше а iоаль пайдане опыт дiайоаржаю.

Цу дерригех боккха пайда боал. Семинара доакъошхоех дукхагiа бараш общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш, шоай балха гiулакх тешаме леладеш, агитаторий,

ПРОПАГАНДИСТ

политинформаторий декхараш кхоачам а деш, шоаш iомаль знанеш кхычарна дiалуш ба.

Цу тайпара хоастаме воагiа Назрановски района «40 лет Октября» совхоза марксизма - ленинизма лардий школа пропагандист М. Чумаков, цу районерча СГПТУ-14 пропагандист Ю. Н. Арапиев, Надтеречни района Знаменски юкъерча школа теоретически семинара кулгалхо Х. Сайдулаев, Наурски района «Калиновский» совхоза марксизма - ленинизма лардий школа пропагандист В. С. Густяков, «Малгобекнефть» НГДУ хьаттан кiалхеи капитальни ремонт еча цеха марксизма - ленинизма лардий школа пропагандист М. Бахаев, дукха кхыбараш.

Цу а кхыча а партийни комитетий дикагiбола пропагандисташ дешара программа ладувгiарацца кiоаргга дiайовзийта iац, цар керттера лерхI ва вахарца, практически дикхарашна [illegible]р, шоай коллективе гучадаьнна моллагiа кердадер, пайдане болаш дiабовхийтарал совгiа хьалладара вах оарцагiбахар, iомальча знанеех вахаре пайда ийбе вах iомабар.

Мехка а республике а хьалха латтача предприятей коллективашта парте XXVI съезд хиначa укх керерча шера лаьрхiа доккхий социалистически декхараш тiаийцад — октябрьски цiей хьатiоттам шера планаш кхоачашъергхья, аьнна. Дукха ха йоаццаш шийцхьан аргiанерча заняте цу хьакъехьа ладувгiарашца дагаьлар Назрерча трикотажни фабрики I-ча конвейера бригадир, пропагандист Ф. Султыгова. Цо аьннар хьалльцар берригача ладувгiарашa. Цо кулгалдеча коллективо цхьайтталагiча пятилетка хьалхарча шера план октябре кхоачашъергхиларах тешам а луш, кхы а доккхагiа дола социалистически декхараш тiаийцар. Цар дiадоладаь гiулакх цул тiехьагiа хьаллаьдад районерча массехи коллективо.

Ер пятилетка дiайоладениача гiоле Нохч - Гiалгiайчене тiа-тiа шерагiа бaржаш латт СССР 50 шу дизара цiерагiча химически «Электроприбори» заводашa лозунгагiа дiадийнахьа хьедер дукхагiа хилийта» яхача лозунгагiа дiаболабаь болам. Цу девнзагiа лелаю кхь балха эффективности дикали лакхъяра тiеерзаль хилийтара шоай хурмотер ду вай пропагандистaша, кхыча идеологически балха бiухоша. Цар ладувгiарашта новкъостал ду социалистически декхараш тiазца, цунца цхьана ерригача коллективa юкъара декхар бахьан уж дог лазаш хургболаш iомабу.

Тахан дешара ерригача формашка iомаю керттера тема — КПСС XXVI съезда материалаш. Цу хьакъехьа барxI заняти е езаш ба уж. Цу деша лоархiаш дика кхета а бенн, уж занятеш лакхача идейни теоретически боарама чакхйоадаш ба дукха дукхагiбола пропагандисташ. Хiаьта политдешар корта болаш леладайтара боккхача лоархiаме да цу гiулакха лоаттабеш бола партийни тiалоархiаме хьожам шел да балийтар, пропагандистий балха ийса лостам телар, царна де доагiа новкъостал дар. Иштта, дукха ха йоаццаш парте Заводской райкома бюрое ладийгiар съезда материалаш партийни дешара сете iомаяра дахкъе СМУ-8 беча балхех лаьца партбюро секретара А. А. Вашкина отчетага. Белгалдаькхар, колективе цу хьакъехьа белгала болх беш хилар, цунца цхьана дiадоаззийтар идеологически балха бiухоша дiакхойодача хана шоай болх кхы а тоабара де эшараш.

Цу дешах лаьца политпросвещене кабинета заведующе О. Ф. Кондрашовас баьча хоамега ладийгiар «Красный молот» завода парткомо дукха ха йоаццаш хиначa шийи заседане. Карагiдаьннарашца цхьана хьагучадаькхар лоархiаме кхоачамбоацараш а. Цхьайолча школашка, кружокашка занятеш йиллача хана ца еш, нах кiезига гуллуш коттигаш хул. Цу тайпара ледарловаш шоашкера гойтаб №№ 5, 6, 14, 17 йолча цехашкарча цхьаболча пропагандисташа. Хiаьта коттигаш хиннай пропагандисташ шоаш лерттiа кийчбенна боацаш занятешка хьаухаш, тiаккха цунга хьежжа мера хилац уж чакхъяхара боараш а. Цу тайпара таламастта леладу из гiулакх Грозненски шурий, «Загорский» совхозашкa, Гудермесски района цхьадолча боахамашка. Хiаьта бовкъаддар аьлча цу тайпара кхоачамбоацараш доацаш цхьаь цаi коллектив яц тха ала йиш йолаш бац кхыча районий кулгалхой а. Долче, из гiулакх дашa шоай бiарга кiал лоаттаде деза юкхьанцарча партийдани организацеши, районнийи городскойи партийни комитеташа. Хаддаза йоакхо е еза пропагандистий дешара боарам лакхбара, царна методически новкъостал дара, ханнахьа мехка а доазал арахьа а латтача гiулакхех царна лаьрхiа хоамаш дайтара. Пропагандист ше юацаш йола тема дика лиха ца ховш, из вахарца ца ювзаш, цаьрa къамаьл де ца могаш хуле занятм безаме чакхъяргьяц. Тiаккха цунга хьежжа мара хила йиш яц цох хьахулa пайда а. Цудухьа дентара деnга шийи теоретически кийчо лакхъеш, вахар шерагiа довза гiерташ хила веза наха кхетам хуш вар, нагахьа санна вахара тiехьа ца миса ва лоиш ваhе.

Съезда материалаш iомаеш хилаeца укх шера итогови занятеш май чакхбоалаца июнь дiаболалуш мара ергьяц. Партийни организацеш, пропагандисташ шоеш цу гiулакха хiанзе а уйла еш хила беза, массанахьа iалашде деза тiехххьара занятеш, конференцеш шера бaьча балха йоагiаш йола итог еш чакхъяхара.

Пропагандист декхарийла ва парте бакъ дош наха дiадовзийта, XXVI съезда решенеш кхоачашъяра уж оарцагiбаха.

ЦХЬОАЛАГIЧА МАЯ СИЙНА!

«Автоспецоборудовани» яхача опытно экспериментальни заводе болх беш ва слесарь-сборщик, коммунистически къахьегама ударник Масальский Валерий. Цхьаккха смена дiаяххийтац цо шийн норма 125 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТIА: слесарь-сборщик В. Масальский.

З. БАТЧАЕВА сурт.

БОЛХ ТОАБЕННАБ

«Хiара балха дийнахьа хьадер дукхагiа хилийта!» яхача девнзагiа къахьегаш ба наькъаш дехкача № 1 йолча управлене болхлой.

— Цу тайпара къахьегара мел эша хьалаш долаш да тха, — йоах № 1 йолча наькъаш деча управлене керттерча инженера Кодоев Умалета Юсапа. Йоккха опыт йола болхлой болаш ба. Царех ба механизатораш Абдулаев, Воронин, Ибрагимов, Красилнин, кхыбараш.

Наькъаш дехкара технологически режим ийса лелаяра даькъе опыт iомеc йиш йолаш нах а ба тхо долча аьнна Юсапа дувцачов тiатох партбюро секретара Алексанов Савва Николаевича. Шоай балхах тiехдика кхетаиа коллективо сий деш бола специалисташ дукха ба тхо долча. Царех ба механик Мамаев, прораб Хасаев, кхыбараш.

Хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдара торо хулийташ йола материально - технически база а я тха, — аьлар управлене начальника Альтемиров Гериксолт Дойчуевича. — Кхоачамбоделаш наькъаш дехка техника я, дукха ха йоацаш тхоай низаца хьаль лаьй оаха асфальто-бетонни завод, цо кийчъю лоархiамеча объекташта эша асфальти бетони. Царех я Грозный — Горагорск бодаш бола никъ. «Горскнефть» а «Малгобекнефть» а мехкадаьтта промыселашта тiадолха наькъаш. Иштта лоархiаме да Дашне-Ведено-Дарго долха наькъаш, хьалъеш латтача Кьилбаседи - Кавказа бройлерни птицефабрикала тiадолха наькъаш, кхыйола объекташ.

Нагахьа санна пятилетка перспективех лаьца аьлча дукхьал цхьан шифро а дуьха хiана хьагойтерга. Дiаяхача пятилетагiа даьрел итт процент дукхагiа балхаш де лаьрхiад укхаза цхьайтталагiча пятилетке. Де деза балхаш 9 миллион сома махьа да.

Пятилетка план нийсен кхоачашъюлургйолаш хилар хьахьонх укх шера хьалхарча квартале баьча балхо. Шоай низаца гiишлои балхаш дара план 112,6 процент. къахьегама овсарле лакхъяра задани 111,7 процент кхоачашъяьй.

...Цхьай хана тiехьаьохаш ер Ибрагимов Сулейман Якубович керте латтача Недана-ра прорабски участок. Кулгалхо во вац Сулейман Якубович, йоккха опыт йолаш а ва, укхаза къахьегаш бола болхлой а дика лоархiаш ба, цхьабакъда план кхоачашъеш ядар. Цар бехкагiа долаш а бехкагiа доацаш а цхьадола бахьанаш нийсденнадар нийта. Царех цаI дар наькъаш дехкара лоамашнара iалама хьалаш хала хилар, шоллагiдола бахьан дар боагiача хьисапе къахьегам вiаштiехьа ца бикхар.

Укхазара гiулакхаш хувцаделар социалистически ярь йоаржалара тернам тiабахийтача. Хiарана шийна тiалатташ бола бехктохкам кхетаборе, цхьанне шоллагiчунгара доагiаш дар хьадехар. Чiоагiйир къахьегама дисциплина. Врак ерашца, шийи болх тесса лелаберашца, техникана, гiишлои материалашта доал во дерашца маьшар бецар. Иштта къахьега йоласила дукха ха ялалехьа Ибрагимов Юсапа кулгалдеча прорабски участкa коллектив хьалдалаттарашта юкъеехар.

А. КУНИМОВ.

БАЛХАШ ЦХЬАТАРРА ЛЕЛАЦ

Зене йолча садовхача хiамаехи овсарахи цiена хиларга хьежжа хуа культурай хьувкъам. Малгобекски райoнерча «Луч» яхача комсаш лелаеча совхозе дiха йоакхо ю цун. 1200 гектара тiа ка бола ялат да цу боахама, хiалале ээар гаргга гектара тiарча ялатийна гербицидаш техай овсар тiадаргдоацаш, хiаьта 580 гектара тiа кужелица дукхьала опылени е яьй.

Уж балхаш толаме кхоачашду механизатораша А. Кропшас, С. Годиева, болхлочо М. Хасановас. Цар дош деннад из беррига болх цхьан кiиргагiа чакхбаккха.

Цу тайпара дола балхаш шоеш кхавина сихдаьд «Кавказ», «Алханчуртский», Гi. Ахриева цiерагiча комсаш лелаеча совхозашка.

Зене йолча хiамаштех овсаран дукхьала цхьаниха хiама деш бац М. Горьке цiерагiчен «Ачалукх» яхачен комсаш лелаеча совхозай кулгалхой, специалисташ.

И. АГИЕВ,

«[illegible]» яхача районни газета баххахо.

Урус-Мартановски районе дика йоаз Мичурина цiерагiча совхоза Сулибанов Хьамида кулгалдеш йола тракторни бригада. Цун коллективо дукъ шера кхоачашйир ялат кхедара пхе шера план. Хiара гектара тiара 34 центнер чудера, хiаьта шекара свеклаш гектара тiера 340 центнер яьхар. Из культура пхе шера планал согiа яччахьалкхенна дiаьлар 6 эзар тонн.

КЕРДА ТОЛАМ БОАККХАРГБА

Иттлагiча пятилетке совхоза къахьегамхоша баьча балха лакха мах беш eнначa Къахьегама Цiеча Байракха ордених доккха дакъа кхоач Сулибанов Хьамида бригадага.

Хiанз бiаьстан балхаш дика ду совхоза къахьегамхоша. Гурахьа дiадийнача ялате дерригача кхашка шийн хантахьа минеральни удобренеш тайсай.

Сиха чакхдаьккхад тiоадал iоаьра а бисар ца хилийтара а мaкхаш доаялла. Хiанз шекара свеклаш, баьцадaраш дiадуваш боаки къахьегамхой.

Механизаторашта юкъе льцача яхье кориаш тiехкхоачаш а ето къахьег Межиев Ахьмада, Гуцаев iалавди, Дараев Ахьдама, Алиатов Мухка, кхыбараш.

Пхъ бiаь гектара тiа шекара свеклаш хьалкхеергья цу бригадо. Механизатораша дош деннад хiара гектара тiера 390 центнер уж чуа.

А. ИЦЛАЕВ,

Урус-Мартановски района «Ленински правда» яхача газета болхло.

УКХ ШЕРА 28 АПРЕЛЕ ШУРИН ФЕРМАША БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ ГОЙТАШ ЙОЛА СВОДКА		
Районаш	Хiара iеттагара дийнахьа яьхар (кг). 1980 шера 28 апреле	Хiара iеттагара дийнахьа яьхар (кг). 1981 шера 28 апреле
Ачхой-Мартановски	5,1	5,6
Грозненски	6,1	8,5
Гудермесски	6,1	8,2
Малгобекски	4,1	5,6
Надтеречни	4,6	8,3
Назрановски	4,7	5,9
Наурски	6,7	9,1
Сунженски	4,5	7,1
Урус-Мартановски	4,9	6,3
Шалински	5,4	8,1
Шелковской	8,1	8,2
Республике гiолла	5,6	7,7

БАРТ БОЛА ДЕЗАЛ

Дулуевгiар Паьтiаматен Махьмадек барxI бер хьалкхедаьд. Цар къонгаш Надтеречни района совхозашка механизатораш, шофераш болаш балхаш деш ба.

Дукхача хана «Знаменский» совхоза комсий бешашка болх бу Паьтiамата ше а. Цу юкъа йоккха опыт iоаьлй хьинар долча кхалсаго. Ханна йоккхалгахьа леста вие а укх шера йиъ гектар комсий беш хьайийцай цо ше лелаергйолаш.

Паьтiамата дош деннад хiара гектара тiара 60 центнер комсаш чуэца. Из декхар толаме кхоачашдара комсаш еiа а еiа хьалийяхкей, тоаль хьахкхий шпалера.

Уж балхаш лоацца хана чакхдахара новкъостал ду цунна беррагача дезалхоша, цiендас Махьмада.

А. ХАЖМУРАДОВ,

Надтеречни районни газета корреспондент.

Хьайбаш леладар—къаьстта йоакхо е еза гiулакх

КХЫ А ДИКАГIА КЪАХЬЕГА ДЕЗА

«Чечингскотопром» яхача объединене совхозай къахьегамхоша iай доахан чуоттадешнехьа церра йоаржайир хьайбаш леладеча лаяха хьокхамаш дахера йола социалистически ярь. хiаьта дукхача совхозашa, фермашa, доахан кхоабача бригадашa цу даькъе дикка толамаш а даьхар. Иштта, масала, «Шалинский» совхоза хьайбаш леладераша укх шера хьалхарча квартале дехкад паччахьалкхента планах дохка дезаш хиннар 1850 центнера тiаийца декхараш 2000 центнера мара ца хиннача 2700 центнер дулх, вешта аьлча, соахка цу хана дехка хиначул 22 процент дукхагiа.

Чуоттадаь кхоабаш 1300 бежани 1500 хьакхеи я боахаме хiанз. Шоллагiча квартале паччахьалкхенна дулха дiачулургда уж хьайбаш. Юкъера дозал боарамал тiех долаш хургда хiана укх сахьате чукхоабаш дола доахани хьакхарчи, хiаьта укх шера дулха доахан кхоабаш дiадаха доакъар 1980 шерарчул шозза кiезигагiа дале а 1500 кертах латтача доахох хiара бенина дийнахьеи буси тiадеттадевна дулх 500 граммa боараме дар. Доахан дош тiерадувлац хiанз боахаме, кхоабаш диъ эзар совгiа бежан доллашехьа, беттагара бетта лакха хьокхам болаш хьабоагiа iалашмате дика хьайбаш леладераш. Уж ба юкъера лаьрхiача дийнахьеи буси хiара бежана тiаккхета дезаш хинна дулх 500 грамм йолча укх шера хьалхарча квартале шоаш iунал доьча 270 бежанах хiаранена 650—680 граммa тiаккхетийта iелашдаь доахан кхоаба Тасуева Марема, Тарамбаева Хадижатe, планагiа тiаккхета езаш хиннар 450 граммa йолча шоаш кхоабача барxI-барxI бiаь хьакхех хiаранена 520 — 550 граммa тiаеттаьлайта Королев Иванн Совцкева Раисa.

Дика iангара даьхар хьайбаш Надтеречни районерча «Гвардейский» совхозе а. Укхаза дехкад хьалхарча квартале паччахьалкхента план 900 центнер хиннача 1234 центнер дулх, вешта аьлча, соахка цу ханачул кхоазза дукхагiа, дулха центнерагa дiадаха доакъар соахкарчул кiезигагiа а да. Хiанз укх сахьате дiахо дегiадайтара а дорстадара а укхаза кхоабаш дола бежан 5000 совгiа да, царех 1200 бежан укх шера шоллагiча квартале дохкаргда паччахьалкхента. Цул совгiа дулха кхоабаш 3700 хьакха я боахаме, царех 1600 шоллагiча квартале йохкаргья паччахьалкхента, дозал 100—120 килограммага кхоачаш. Ала дезаш да, тiехххьарча хана совхозе хьайбаш довш тiера дувлац, аьнна.

Хьайбаш iангара доахача а укх шера хьалхарча квартале план кхоачашьеча а лакха да «Шелковской» яхача хьайбаш дорстадеча пункта (директор С. М. Тангиеви воккхагiа вола зоотехник М. Ю. Куркиеви) производственни хьокхамаш. План 500 центнера декхар 600 центнери мара ца хиннача 2215 центнер дулх дехкад цу боахамо укх шера хьалхарча квартале паччахьалкхента, из хул соахка цу хана дехачул 3,6-зза дукхагiа. Цу боахамо паччахьалкхента дехкача хiара бежана юкъере дозал 384 килограмм хилар. Кхабача хана дийнахьеи буси хiара бежана тiадеттадевна дулх килограмм гаргга дар. Масала, хьакхарч кхоабеча Приколич Василе шийгарча 500 хьакхех хiаранена дийнахьеи буси тiаккхетийта дулх 550 грамм да, хiаьта Османев Усмана ше леладеча 332 бежанах хiаране тiаккхетийтар — килограмм да. Хатта тарлу, мишта хиннад «Шелковской» доахан чуоттадаь кхоабача пункта хьокхамаш иштта лакха, иллан соп лоха хинначийн хьогI цун? А, хиннац. Цу боакха боацача, къонача, эзна перспектива йолча боахама кулгалхоша кхетадаьд доакъара бакъ кхоачамболлаш ца хилча хьайбаш леладеча толам баккха йиш ца хилар. Цудухьа цар ханнахьа коллектив оарцагiа а лаьхка iалашдир шоай доахана iей а бiаьсти а кхоачамхилал тайп-тайпара доакъар. Боахама коллектив а литт тешанеча, шоай гiулакх довзача, инициатива йолча, хьаькха болх беш болча нахах. Массава а оарцагiвоал укхаза гiулакх кiезиг-дукха а чоалхане дийрзача, сихха дiадоах кхоачамбоацараш. Кулгалхоша материально а морально а поощрени ю болх дика берашта.

Хiанз укх сахьате дегiадойташ а дорстадеш а 800 бежани 2500 хьакхеи я пункте. 316 килограмм да хiара бежана юкъере дозал, хьакхий — 162 килограмм. Дукха юхе ца дуташ шоллагiча квартале паччахьалкхента дохкаргда уж деррига хьайбаш лакхача кондицонни дозалга а кхоа[illegible].

Хоеш да дийна доллашехьа эзача дозал 350 килограммал тiехдола доахани 110 килограммал тiех дозал дола хьакхарчи паччахьалкхента екхача боахама дуллах луш бола мах моллагiча хьайбай дулхах лучул 30 процент лакхагiа хилар. Паччахьалкхента дозал лакха дола хьайбаш дохкарагiа шер-шера боккха пайда тiабоагiа «Шелковской» оалача доахан кхоабача пункта. Цудухьа йоккхий я цун производство шеръяра а болх беш болча наха поощрени яра а тороиац. хiаьта кулгалхоша наха доагiаш долa ахча юха а уваац.

Шийи производственни хьокхамаш дикна тоа а даь, дiадахача шерашкарчул дикагiа iангара даьхад хьайбаш «Кулаиинский» совхозо. Дулха доахан йеладараш совгiа шура лураш а леладу цо. План 3760 центнер йолча цо ехнай паччахьалкхента 3284 центнер шура. Цу боахама шурий ферма республике дикагiъярех цаI я. Укхаза болх беш ба Л. Исаева, М. Саламова, М. Алимерзаева, Ш. Умарова санна бола укх шера I кварталe хiара кхоабача iетта лоархiаш эзар килограммал тiех шура яьккха хьалха латта доаркiш. Планах дохка дезар 300 центнер хиннача 432 центнер дулх дехкад боахамо паччахьалкхента. Дiадахача шераца нийсдича дикна кiезигденнад боахаме довш дола доахан.

Дика дiадоладаьд цхьайтталагiча пятилетка хьалхара цу укх шера доахан лерттiа iангара даха вiаштiехьдаьннача Надтеречни районерча «Калаусский» совхозо. Доахангара йоаккха шура 25 процент тiаккхийтай укхазa хьалхарча квартале, соахка цу ханаца нийсдича. Цу боахаме къахьегаш ба Н. Абубакарова, М. Альмурзаева, Ж. Завгаева санна бола хьалха латта доаркаш.

Дика къахьег укх шера хьалхарча квартале шоай план тiехкхоачашъьяьча «Загорский» совхоза хьайбаш леладераша а.

«Чечингскотопром» объединени ерригa хьанйшача 1-ча квартале паччахьалкхента дехкад план 9500 центнер хиннача 11579 центнер дулх, из да дахача шера цу юкъа дехкар миссел цаI их. План 4500 центнер йолча шура ехкай 5184 центнер, план 115 процент кхоачаш а еш.

Дахача шераца нийсдича шозза гаргга кiезигденнад боахамашка довш дола а хьакхаза ца доалаш урсаш хьийкха а хьайбаш, дукхагiа да кхоабача хьайбашта юкъера лаьрхiача дийнахьеи буси тiадетталу дулх.

Доахана продуктивность лакхъяра укх деношка царна ранс ехка доладеннад объединене деррига [illegible]амаш. Дика тiаьннай из культура «Загорский», «Калаусский», «Гвардейский», кхыча совхозашка. Хiанз укх сахьате керттердар да из хашпахья силоса, сенажа, витаминни баьца хьоара чуэцар. Хьакъалагiа ехка еза рапс доахина, сов дукха ехкаш хала а ца хулийташ.

Лоаман даьгiенашка дикка дахийтара аьхки баьца тiа доажадеш дорстаде лаьрхiа долча доахан iулаш кийчдеш я хiанз объединене совхозаш. Укх шера лоам дахийта лаьрхiа бежан 1600—1700 да. Укхаза керттердар да тешаме, лерттiа доахнга хьожаргбола, хьинар дола нах цига баха къоастабар. Опыто хьахьокх дiадахача шерашка цхьан даьгiенашка даьхача доахана юкъера лаьрхiача дийнахьеи буси тiаккхеташ хинна дулх цхьан iулацарчарна 600—700 граммаш вокх iулацара дарашта кхийттар 200—250 граммаш хинна хилар. Цун бахьан да цу шиниiулага баьхна нах доахана цхьатарра йоакхо ца хилар. Укх шера цу тайпара хiама хилийта йиш яц. Цудухьа доахан нийса лоам бохийташ бола нах чiоаггiа уйла а еш хоржаш ба хiанз объединене боахамий кулгалхойи специалисташ.

Лоацца аьлча, объединене совхозий коллективаш шоай низ кхобергболаш яц боахамий производственни хьокхамаш лакхдара цхьайтталагiча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъяра шоай торонех баккха пайда эцара. Из хургда цар КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеча доацца дакъа.

М. АБУБАКАРОВ,

«Чечингскотопром» объединене начальника заместитель.

Партийни вахар: собранеш кийчъярен чакхьяхарен практиках

ХIАРА КОММУНИСТО ХЬИНАР ГОЙТА ДЕЗА

Тха коллективе хула моллагlа хlама, аьттув балар а ледарло яра ниччa тайпара ца хьоадеш, хьоаха ца деш дисац каст-каста хулача партийни собранешка. Хlаьта укх тlеххьарча хана коллектив районе меттел республике а лоаттаеча социалистически яхье котъювлаш хиларца безаме, дета лоlам беш дола къамаьлаш дукхагlа хоа коммунисташ е ерригa коллектив вlашагlтеха цхьа моллагlа дош дувцача хана.

«КПСС XXVI съезда решенеш — кхоачашъергъя» яхача лозунгагlа къахьегаш я фабрика коллектив. Ланха хьонхамаш а долаш март бетта план кхоачашйир № 1 йолча тха швейни цехо. Султыгова Фатимас, Караджева Дуте, Далакова Марема, Буражева Лейлас кулгалдеча бригадай коллективаша дикка тlеххоачашйир паччахьалкхен план. Иштта хьинар вlдеша хlанзалца къахьийгадац унхаза. Планал совгlа 16 эзар трикотажни издели арахийцай цехо. Къаьстта белгалъяккха еза коммунист Султыгова Фатима керте латта хьалхарча конвейера коллектив. Хlара дийнахьа норма 120—150 процент кхоачаш це еш саг вац укхаза. Шера план 7 ноябрь хьатlаотташ кхоачашъе лаьрхlад цар. Цар дlаболабеъ болам коллективе меттел районе ккычар а хьаллаьцаб. Царна юкъе хьалха латт М. Соколова, З. Ведажева, П. Богатырева, Л. Чилиева. Цар массане а кхоачашдеъд шоаш тlайийца хиина социалистически декхараш.

Новкъоста Л. И. Брежнева КПСС XXVI-ча съезде яьча доклада тlа укх тайпара дешаш да: «Йига промышленность хlанзарча оборудованеца lалашъелга, ца бийдалцеи материалашцеи lалашъелга тоадар, отраслена планировани елген доал делтеш эргадоахаш тоалелга белгалданза дагдац. Тоаде деза йигача промышленноста болхлой къахьегамеи бытеи хьалаш».

Иттлагlча пятилетке а хlанз а котало яккха мишта вlаштlехьдаьлар № 1 йолча швейни цеха? Къахьегам вlаштlехьбоаккхача организаторски, кхетама болх геттара дукха бир партийни организаце 1980 шера хиннача КПСС ЦК июньски Пленумо хьалхашка оттадаь декхараш дувцаш партийни собрани хилар фабрике август бетта. Партийни собране иштта дийцар фабрика балха тlа дола кхоачамбоацараш а. Къахьегама дисциплина телхаерашца, балха тlера бувлачарца, кулга цlена боацачарца машар хила йиш йоацилга белгалдаьннхар. Коллективе бу кхетама болх тоаде безилга, цу гlулакха политинформаторий, агитаторий хьинар айде дезилга дийцар коммунисташа.

Собране доклад яьча фабрика партийни бюро секретара Э. А. Богатыревас къаьстта теркам тlабахийта дийцар барзкъаш доахача цеха балхах. Белгалдаьккхар укхаза дола кхоачамбоацараш дlададаха дезилга. Конвейера болх юкъагlа ца бахийтара диках лаьха йола материал лоттае езилга. Барзкъаш доахача цеха беча балха хаддамза тlахьожам лоаттабелга тlадиллар администрацена, партбюрона.

1980 шера октябрь бетта хиннача партийни собране ладийгlар КПСС XXVI съезда сийна тlайийца хиина социалистически декхараш барзкъаш доахача цеха коллективо. Мишта кхоачашду. Цох лаьца отчет йир цу цеха дукха ха йоацаш кулгалде оттаьча начальника М. Аушевас. Цеха болх тоалуш боагlалга белгалдаьккхар, данза дисараш цlаьхха а дагадохийтар.

1981 шера январь бетта партбюрос ладийгlар № 1 йолча хlамаш тегача цеха «КПСС XXVI съезда сийна социалистически яхь йоаржалрах» долча дешага. Цу цехо 1980 шера ялх бетта (июнь—декабрь) 1979 шера цу юкъагlа арахийцачунца нийсейнча 410 эзар единица дукхагlа арахийцай.

Укх шера март бетта партийни собране дийцар 11-ча пятилетка хьалхарча квартале фабрико плани социалистически декхараш мишта кхоачашдеъд. Масала, хьалхарча квартала план 16 марта кхоачашйир, аьнна.

КПСС XXVI съезде новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «Нагахьа санна парте членаш оттадаьча сахьаташка багlар, хьалххагlе а белгалбаьча ораторашка ладувгlар дукха собранешка ухе, партийни организацей болх бокъонца эффективни хила йиш яц. Партийни собрани, моллагlча партийни комитета пленум а санна, ца я наха лоархlаме дола дешаш кlоргга, цlенхаштта дувца дезаш йола моттиг. Хlаьта, кхета деш махиллара, къаьстта лоархlаме дар духхьал цу тайпара съезда кийчо яр».

Уж дешаш тха партийни организацена а доагlаш да ала йиш я. Партийни собранешка берригача коммунисташ хьинаре дакъа лаьац. Дукхагlча хана коммунисташ вlашагlкхийттача къамаьл дераш ба фабрика директор В. И. Батурин, швея-мотористка Х. Кодзоева, № 1 йолча конвейере бригадир Ф. Султыгова. Мутlарера болча коммунисташа шоашта хетар наггахьа мара алац, е йоагlачоа даим критика яц, болх тоабара хоадамбола предложенеш кlезига тел.

Цхьан партийни собране дийцар швейни цеха болх юкъагlбувларгбоацаш цунна эша бийдал лоаттае, аьнна. Из кхоачашдара районни а фабрика а партийни организацешкара, поставщикашца дийца а дийца, эша материал цар хьаухийтилга сихагlа вlаштlехьдаьккхара даькъе гlо дийхар администраце. Цхьабакъда, районни партийни организаце бехктохамеча болхлоша фабрикашца-поставщикашца бувлам тесса чул тlехьагlа гlулакх кlезигдукха тоадена дале а бокъонца бокъалгахьа даьннад ала йиш йолаш дац. Цудухьа хlанз а тlехьа ккъала сайца латташ хул тха фабрика керттера йола цехаш.

Цу тайпара а кхьдола а кхоачамбоацараш дlадоахилга даим хилац тха тхоай коллективаца дувзадена доацача низех тийша. Керттердар, фуд аьлча, из да коллективера хlара саг, къаьстта коммунисташ, шоашкара хьинар гойташ, кхоачамбоацарашца машар боацаш хулга. Хlаьта вахаре цу тайпара деналера позици лувцаш вар партийни собране моллагlа дош дувца оттадича йист ца хулалуш lелаш, болх кхы а лакхагlча боарам тlа баннхара динатlдола накъаш белгалдоахаш хул. Тlаккха керттерча даькъа цу тайпарча наха тийша хул ерригача коллектива хьонхам и.

В. БЕКОВ,
Назрановски трикотажни фабрика № 1 йолча швейни цеха начальник.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза № 8 йолча ферме къахьегаш я Акиева Аьсет. Юкъера лаьрхlача хlара lаттагара дийнахьа 10—11 килограмм шура йоаккх цо укх бетта. Из районе эггара дикагlа хьонхам ба.

Шер-шерра ше тlаяйца декхараш толаме кхоачаш а дош хьайоагlа Акиева. 1979 шера ше хьайийцача хьалха даьхкача доахах хlарагегара 2150 килограмм шура яьккхар цо, хlаьта соахка яхар дукхха дукхагlа яр. Укх шера кхы а дикагlа къахьего лерхl Аьсета.

СУРТА ТlА: доярка Акиева Аьсет.

Э. ТОЛМАЧЕВА сурт.

КПСС XXVI СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

Массава а цхьана хилча

«Моахьан дlатоха кхахьара процесс lМаштlехьйоккхийтен цуьнан управлени ехьа ген ергадоахам тоаде деза» (1981—1985 шерашна а 1990 шерага кхаччалца а СССР экономически социальни дегlайоалаяре Керттерча лостамаш тlера).

Баппха сих а ца луш хьожаш бар машинисти цуь гlоьнчи хьаьвша болча электровозага. Цу гlулакха ха а тоъаш яр, цкъа санна теркам тlабахийта безаш хоттам а кийсбеннабар.

— Деррига нийса да. Дlахо дар вайх тайна да, — аьлар вахера а Грознески локомотивни депо машиниста В. Н. Селедкинева шиь гlоьнчага Сергейио Владимирага, электровоз дlабола а болийташ.

Электровозо сигнал техар, составаш вlашка а озаш тlехьашкахьа бахар, юха керда вна чубессача санна, майрра дlахьалхайикахьа болабелар. Тягови моторашa тата долаьдир: поезд беза мухь тlаболаш яр — 4530 тонн.

Йоккха опыт йолаш вола Борис Николаевич сих ца луш скорость тlатохаш вар кехьа электроэнерги йоаржел йовцар а деш. Поезд сихагlа ме йода мухь дlасвахаш йолча [illegible] низ дукхагlа тlаукар. Дукха ца ялале дукхахьа рельсий такилгех латташ хиннача аьхьех духхьала болата цо тай хийлар.

Аргун станцехь тlаккхоачаш латтар поезд. Машиниста а цуь гlоьнча а цхьатарра бlаргаяйра станце дlачукхоаччача lажагlа сигнал. Скорость лаьгlъе йийлар. Машинист дика вхетадеш вар хlана станце дежурно дlатуяха бовъо ца лой поезд соцае езаргйолгахя цкъа соцайича юха йолаялийта из инатъкъала йолгахи. Цхьабакъда, мел машинист радиосвязе гlолла кхайкарах дежурно иккъ хьабалаязар.

Джалка яхача станце кхаьчача а 40 километрга кхоачаш скорость лаьгlъе йийлар. Тlаккха тlехьяьлча юха а тlатоха маезий из, бакъда беза мухь тlаболча поездаца, цу хана хиннача хаоттамах хlаьта а, из иштта атта гlуьлакх дац. «Йоддача бесса ер поезд диспетчеро дlачакхъялийтаяларе, мез электроэнерги кхоергъяр, ца сецаш йодаш хилча 80 километр яха йиш-майиш. Кхом бара торонаш уж я-ях, хlаьта цар дlоагlа машинаькъаца бувзам бариб бе мадоалий», — яхаш уйлаш ю шевцийна Борис Николаевича.

Юхасеца кlезига ха мара ца йоаккхаш дlайолаялийтар беза мухь тlабола машина. Тяговиз моторайз цlенхаро lувгlар поездий диспетчеро гlулакх доагlача тайпара ца леладара летакъаш санна.

«Локомотивех вагонех пайда дикагlа эца» (Керттерча лостамаш тlера).

— Иштта да хьона, Володя, — аьлар шиь гlоьнчага Борис Николаевича, шоаш станцех гlехлелхаш. шоаш юхасовцабара бахьан хьачуэнаш хинна пхорагlа йоагlа поезд кхинилга бlаргадайча, хlана хьона гуш дар техниках биззa пайда ийбара гаьна да. Цхьан минута мара эшацар вай поезд дlачакхъялийта, хlаьта нииъ дlа-юха латтача сеца вагон дlайолаялийта иштта атта дац электровоза. Кхы тlа болаш радиобувзам а хилча, шиъ хаппахьа вайта хоам баьбаларе, гlулакх кхыча бесса хургдар. Бакъда, станцешка боагlача бесса пайда ийбац радиобувзамах, цудухьа юхасеца электровоз болаболийташ зехьа энергоресурсаш йоае еза.

— Червленни — Узловой поезд дlаацанзар, станце мернаш еш яр, 12 минут лаьккхар станце дlачуводдача латташ. Хlаьта Наурски станце цу поездага хьежаш цхьаьккха сюрприз яр: кхо вагон тlехьара дlаьаккхар. Укхаза хоам бир Моздока кхы а шиъ вагон дlайоьнккаргхиларах. Из мадарра аьлча моахьаш дlа-юха кхахьара процесс lМаштlехьа йоаккхачар «кердадар» да. Цо дукха энергоресурсаш зехьа йоалйт, беза мах бола техника ханал хьалха йохаю.

...Поезд кхы юхасеца езаш хиланзар. Ерригa рейс 6 сахьатеи 12 минутеи яр. — Иштта пайда бу-ях кхыметтел юкъ-юкъе а графих ца телхаеш йитача, — аьлар машиниста.

Машинаькъа транспорте производства резервех пайда ийбе беза массане а: движенецаша, путейцаша, связисташа, локомотивщикаша, массаболча болхлочо. «Сихагlа, дукхагlа, дарегlа» яхача девизагlа уж болх беш хилийтара.

Ф. СУХАНОВ,
инженер.

КЕРТТЕРДАР—ЙИСТЕЯЬХА ГlИШЛОШ ХИЛИЙТАР

Гlишлонхой lаьдалагlа эффективность яхар фуд аьлча, из да объекташ макулла лоацагlча хана, макулла кlезигагlа къахьегамa, материальни, финансови ресурсаш дlа а ухийташ хьалъяр. Цуна диллача мишта латт республика гlишлонхой тlулакхаш?

Хета доагlача тайпара, капитальни гlишлош хьалъеча эггара лоархlамегlа хеташ да капитальни фондаш болх бе йолаллийтара хьакъехьара хьонхамаш.

Из иштта нийсдена вайна чlоагlа халахете а, хьалхарча квартала йола керттера фондаш болх бе йолаялийтара план алхха 69 процент мара кхоачашъяьнац, халкъа бохамга дlа ца кхоачаш йисар 14 миллион сома мaьха йола хьалъяьлана хила ела объекташ а цар яла езаш хинна продукци а. Цу юкъа пайда ца эцаш дисар капитальни вложенешта дола 7 миллиони строймонтажа хьожадаь хиина 4 миллиони сом да.

Болх бе ца долалуш диса визалаш да ТЭЦ-3, «Красный молот» заводе, керттера фондаш болх бе йолаллийтара даькъе доккха декхар тlадисад «Грозэнергона» — 6,8 миллион сом, «Птицепром» яхача треста — 1,9 миллион сом, «Скотопром» объединена — 0,6 миллион, Грозненски горисполкома УКС — 1,6 миллион сом. Геттара лохача темпаца хьалъю юрта боахамен мелиорацен объекташ. Кхоачам ба цу гlулакхашта йолча лимитех укх шера хьалхарча квартале 73 процент мара пайда а ийца бац, хlаьта юрта боахамга дlа ца кхоачаш йиса объекташ 5 миллион сома мaьха а я аьлча.

Парте къаьстта теркам тlабохийташ дола хlама да наха чубаха цlеноаш хьалдара проблема къоастаяри вай къахьегамхошта вахара а болх бара а эшаш дола хьалоаш хьадари.

Духхьала наха чубаха цlеношш хьалдара хьахийнад 33 миллион сом совгlа, лаьрхlа да 175 эзар квадратни метр йола наха чубаха моттигаш эксплуатаце дlаяла, цу даькъе хьалхарча квартале 32 эзар квадратни метр хула майда я луш. 5,8 миллион сом хийцад 5 эзар моттиг йола школьни помещенеш болх бе йолаялийтара, 3,5 миллион сом хьожадаьдар школе даха ха йоацача берий учреждененшта.

Амма республика къахьегамхошка дlа ца кхоачаш дисад 7 эзар квадратни метр дола наха чубаха цlеношш. Иллача хана эксплуатаце дlа ца луш дисад «Грознефтеоргсинтез» яхача объединене, магистральни мехкдаьтта яровода управлене, горисполкома УКС наха чубаха деш дола цlеношш. Лоха я школаш школе даха ха йоацача берий учреждененш хьалъяра хьахийнача средствех пайда эцара темпаш, цу гlулакхашта лаьрхlа хиннача шера йолча лимитех пайда ийцаб хьалхарчох 18 проценти шоллагlчох 16 проценти, хlаьта школаш дешаре шу долалуш хьалъяь яьна хила езаш хилар дага дехача из геттара во да.

Республике хьалъеш латтача гlишлоех дукхагlа яраш подрядни способагlа хьалъеш я. Тахан гlишлонхоша болх дика баьб е во баьб къоастадеш хилча теркалъе езаш йола кlийлен тlара критери я товарни гlишлош яра продукци, вешта аьлча, хьал а яь дlаенна объекташ, хlаьта оперативно тlахьожам лоаттабара гlишло яра монтажни балхий боарам.

Ерригa республика хьанийцача подрядни организацеш лоархlаьй гlишлош яра монтажни балхий планах, соахка цу хана хиннечунца нийсдича 2 миллион сом дукхагlа да пайда ийцар. Цу хьонхамех лоархlаьй ерригa хьалхе лелаю гlишлошъю организацеш. Цхьабакъда, 10 организаце кхоачашъянзар хьалхарча квартала план.

Цунца цхьана, подрядни организацешка эсала латт кердача lаьдалагlа болх бе йолаялара гlулакх, хlана а ерригача коллективай теркам тlабахийтабац тlеххьара хьахила дезачоа — кийчача объекта.

Цунна тешал ду хьалхарча квартала йола гlишлош яра балхий план объемага диллача кхоачашъяьнне а, шера йола задани товарни гlишлош яра продукце объемага диллача 10 процент мара кхоачашъяь ца хиларо, вешта аьлча эксплуатаце дlаденнад лерхlаш хиннача объектах 10-гlа дакъа.

Цlенхаштара кхоачамбоацараш да подрядни гlишлош еча организацей балха юкъе. Боагlача бесса теркам тlабахийтац хьалъяьхха езаш йолча объекташта, хьаннахьа lалашъяц хьалъеш латта гlишлош эцача материально-технически ресурсашца, балха ха зехьа йоаю, брак хулийт балха тlа.

Иштта, «Чечингсельстрой» тресто хьалъеста дукхагlа йолча социально-культурни объекташкара балхаш сец, трест бокъонца бетонаца lалашъе низ болаш йола оидда производственни база цуй ший йоллашехьа, сборни вышкабетон хаьннахьа ца лоаттаяр бахьан долаш.

Транспорто болх во бар бахьан долаш «Чечингушводстроя» объекташ ханпахьа lалашъяц материалашца, хlаьта «Чечингсельстроя» организацешa ханпахьа объекташка дlаккхувлац болхлой.

Эсала я планови, производствени къахьегама дисциплина СПМК-661, «Чечингушводстрой» ПМК-9, «Ставропольпромвентиляци» треста МУ, транспортни управлене СМУ, НГlАССР торговле министерства СМУ, цудухьа цlенкха а ханнахьа кхоачашъяц цу организацешa планаш, балха боарамаш лоху, массанахьачул дукхагlа хувцалу пар болхлой. дукхагlа йоаю балха ха.

Карарча шера lаьвамдоккхий декхараш латт республика гlишлонхошта хьалхашка. Шу чакхдалалехьа болх бе йолаялийта еза 360 миллион сома мaьха керттера фондаш, хьалдаьдаха деза 150 эзар квадратни метр йола наха чубаха цlеношш, 5,4 эзар школьни моттиг, 1700 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учреждениеш, Къулбаседа-Кавказени оалхазарий фабрика, Осетровотоматни завод, маьхка завод, «Мамышасты» яха кlира ихерий карьер, «Нефтехимзапчасть» завода ремонтно-механически цех, хий дилла деза 4,7 эзар гектар долча лаьтта, дукха кхы объекташ хьалъе еза. Цу гlулакха пайда эца беза 350 миллион сома боарамеча капитальни вложенеех, яла еза 15 миллион совгlча сома мaьха товарни гlишлош яра продукци.

Уж декхараш чоалхане дале а, диза реальнни кхоачашдулургдолаш да. Цхьабакъда, КПСС XXVI съездо а боахама механизм эргаяьккха тоалрах болча КПСС ЦК соцамо а дlадеххача тайпара, уж кхоачашдара овлангара хувца беза подрядни гlишлош еча организацей болх. Эггара хьалха де дезар да ерригача коллективай теркам объекташ чехкагlа хьалъяьхара тlаберзабар.

Гlишлонхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара эсера лоархlамегlа бола никъ ба мамогга боахама расчет, вешта аьлча, бригадни подряд юкъейоалаяр. КПСС ЦК лерхl цунах болх беш барийн ерригача общественни хьашташ, хlаранеи халкъа боахамеи хьашташ айхха вlаши дувзара дикагlа йолча методех цаl. Укхаза бригадана дикагlа да цо объект хьалъяь хьалхагlа ме йоакх, материалаш а кхы ресурсаш а дукхагlа ме кхою, къахьегама овсарле лакхагlа ме хул, хlаьта болхлошта шоаш хьийгача къих луча мaьха тlаккхеташ дар лакхагlа ме хул. Цудухьа гlишлош еча къахьеташ болча берригача балхахоша, къаьстта коммунисташа де дезар да берригa теркам бригадни метод ерригача подразделенешка чуйоалаяра тlабахийтар. Цу тlа а цу хьакъера масалаш лаха гаьна даха дезаш а дац вай, хlана аьлча вай республика хьалха латтача организацешка долаш да уж.

Бригадни подряд чуйоалаяр айкха дувз материальни lалашони транспортеи болх нийса вlаштlехьбаккхарца, хlаьта из юкъейоалайича цу даькъе цlенхаштара хувцалаш а хул. Цудухьа партийни организацеша гlишлош еча организацей кулгалхойи декхарийла бе материальни lалашо мишта ю хьожаш тlахьожам лоаттабе. УПТК теркам целевой комплектацена дукхагlа тlалоаттабе. Хlаьта из дара мел эшар таххане а долаш да, хlана аьлча лоархlамегlа йола гlишлош малагlаш а ховш да, цудухьа уж lалашъяра духхьала дукхагlа оперативность хилар мара хlама а эшац. Партийни а общественни а тlахьожам лоаттабе беза цу ресурсех пайда мишта эц хьожаш, уж производствени процессе йолча хана санна. Иштта парна транспортировка еш а складашка латташ а. Коллективашна вlаштlехьъяха еза материальни ресурсех кхом беш пайда ийбара йола социалистически яхь, шерагlа юкъе кхуьла еза хьалха латта опыт.

Хьалха а санна гlишлонхошта ккъаьттера проблема йолаш ю балха дикал. Тахан вай къахьегамхошта а халкъа боахама а кхоачамбац моллагlча тайпара хьалдаьча, эсалча, наха чубаха лаьрхlа долча цlеноех, школех, берий бешамех, де мел дезаш хиннар дац балалехьа дlаенначa объектех. Цар бокъо я квартираш дика хулга, производственни объекташ техникана тlеххьара карагlдаьнарашка хьежжа йолча оборудованеца lалашъяь, архитектура а техника а правилашка хьежжа хулга дlадеха. Из гlулакх иштта нийсдалар вайна новкъадале а, республика гlишлош еча организацей кулгалхой а шига болх беш болча коммунистий а дукха да цу даькъера данза дараш. Хlара кулгалхо декхарийла ва хlара балха моттиге хlаранар ше хьадер дикал лакха йолаш хилийтарах бола бехктохам кхетабеш хилийта, гlишлош еча брак еш волчунна моттиг хулийтаргйоацаш дола хьалаш оттаде, брак яь е хьаде дезаш хиннар ца деш дита цхьаькха моттиг йита йиш яц теркал ца еш.

Моллагlча производства, цу даькъе гlишлош яра а, эффективность лакхьяр айкха дувзадена да производствана кердадараш чударца. Цхьабакъда, ерригача гlишлош еча организацей кулгалхой бац из дош бокъонца кхетадеш. Хlанз а кlеззга юкъекхувл вай хьалха латта опыт, керда техника, лерттlа хьалладаш хьалха латта болам. Цудухьа цахаддаш тlахьожам лоаттабе беза партийни организацешa керда техника чуйоалаяра план мишта кхоачашъю хьожаш, цунах технически прогресса даькъерча юкъарча паччахьалкхен плана дакъа а лоархlаш, цlенхаштта къамаьлаш хила деза уж дешаш ханпахьа ца къестадеш болча кулгалхошцеи коммунисташцеи.

Кердача хьалашка гlишлонхоша болх беш дола хьалаш хьалха хиннарел а низткъалагlа да. Декхар чоалхане дероаду гlишлонхоша яьча затраташта компенсаци духхьала цкъа объект эксплуатаце дlалуш мара ца еш хиларо. Гlишло хьалъеш латтача ерригача хана банко кредиташ тел, йоал а йоахаш. Хlаьта гlишлош хьалъеш латта ха йlаьх ме лу, дукхагlа тела езаргья банка деннача кредитех йола йоал. Хlаьта паччахьалкхена а бе-башха доацаш мигад хьалъеча объектага шиъ мел мах бода.

Цудухьа партийни организацеша де дезар да счетно-бухгалтерски аппарат меттел, управлюнцегара дена хlара болхлочунга кхоачаш гlишло хьалъеш бола беррига нах паччахьалкхен средстваш нийса лархlа lомабар. Из дуларга экономически дешар lомаделга дlахо а хьойя, из хьехилга хаддамза эргадоахаш тоа а дойя, хlаьта иштта моттигашкарча общественни организацешa, халкъа тlахьожамхоша, балхий дикалга хьожача комиссе хьинарегlа болх бойя.

М. ВИННИКОВ,
КПСС Нохч-Гlалгlай обкома гlишлош яра отдела инструктор.

Доттагlлен эстафета

Социалистически яхьа итогех дукха совгlат даларца — СЕПГ ЦК сийлен Цlе байракх кларца шоай доттагlий, цбаьца социалистически яхь лелаеш бола ГДР «Виттерфельд» яхача химкомбината Карл Маркса орден лелаеча алюминиеви завода болхлойи гlулакхера ялхи даькъала бувцаш моаршал дахьийтад Волгоградски алюминиеви завода коллективо.

Цу предприятей коллективаш айхха вlаши доттагlал леладеш йола ялх шу дилад. Хlара шера «Вежарашха цхьана гlулаккаш леладари доттагlлен тlехьа опыт дlа-юха ийяри — во да балха эффективности динали лакхьяра эшар» яхача девизагlа социалистически яхь лелаяра договораш чlоагlду цар, цхьана ю яхьа итогаш а.

Соахка социалистически яхьа итогаш яра волгоградцаш Биттерфельде баха хиннаб, хlаьта укх шера немций новкъостий Волгограде баьхнаб.

1981 шу — КПСС XXVI съездеи СЕПГ X съездеи шу. Съездашта накъайоагlача хана шинна а коллективо доккхагlдола декхараш тlайийца хиннад, хlаьта сийленца уж кхоачаш а даьд. Волгоградски алюминиеви завод бlарччача 1980 шера ерригача кварталашка СССР бесаш долча металлурге министерства предприятешта юкъе котало йоахаш чакхъяннай. Бакъда, «Виттерфельд» яхача химкомбината коллективаца лелаьча яхье цо шоллагlа моттиг яьккхай, хlаьта карара мара тела Цlе байракх немций новкъосташа ГДР-е дlайихьай.

ГДР-ера металлургаш Волгограде вlашагlкхийттача хана традици а хинна леладеш махиллара доттагlлен хьисапе металл лоаладаьд. Из лоаладеча хана памятни слиткаш хьаьй цар, хlаьта уж СЕПГ X съезда делегаташта яла ГДР-е немций новкъосташа дlайихьай. Уж дlаеннай Волгоградски алюминиеви завода коллектива сийлен член волча ГДР летчика-космонавта Зигмунд Йенаи СЕПГ районни комитета хьалхарча секретара Вернер Чогаллаи.

СУРТАШ ТlА: 1. Предприятешта юкъерча социалистически яхьа лелам хьальоккхаш йолча заводской стендашта юхе ба немций новкъостий.

2. Эггара хьалха вlашагlкхийттаб электролизникий бригадираш Недогон Александри (аьрдехьарвар) Лабренц Лутци. Соахка ГДР-е В. И. Ленин ваь 110 шу дизаран немций халкъ фашизмах кlалхара даккхара 35 шу дизаран хетадаь доттагlала хьисапе металл лоаладеча дакъа лоацаш хиннаб уж.

3. Доттагlала хьисапе металл лоаладеча укх шера дакъа лоацаш хиннараш — Волгоградски алюминиеви завода плавильщик Антонов Николай (аьрдехьара вар) «Виттерфельд» яхача химкомбината Карл Маркса орден лелаеча алюминиеви завода электролизникий бригадир Лабренц Лутци памятни слиткаш бе а йоахкаш.

Э. КОТЛЯКОВА сурташ.
ТАСС фотохроника.

ПРОПАГАНДИСТИЙ СЕМИНАР

Укх деношка КПСС обкома политически дешара Цlагlа хилар опорни школай пропагандистий республикански семинар. Семинараш, марксизма-ленинизма ларда школаш йолча болх беш я республикера опорни школаш, хlаьта цига занятеш ераш эггара йоккхагlа опыт йола пропагандисташ ба.

Парте райкомашеи горкомашеи къаьстта чlоагlа теркам тlабохийташ хьакъеста бу опорни школай пропагандисташ. Шоаш шефство леладо пропагандисташ lомабу цар балха планаш уггае, групповой а индивидуальни а консультацеш тел, гуччахьара занятеш ю, кхыбола дешара эффективность лакхъеш бола болх бу.

Республикански семинаре хиннараштa КПСС обкома лектораша П. И. Яькоси С. Б. Берсанукаевеи йиший «КПСС XXVI съезд хlанзарча дунен революционни процесса керттерча сагlонехи проблемех», «КПСС XXVI съезди хlанзарча хана СССР экономика дегlайоалаяра керттера проблемаш» яхача темаех йола лекцеш.

Марксистско-ленински дешара эффективность лакхъяра опорни школай пропагандисташта хьалхашка латтача декхарех, балха опытах къамаьл хилар семинаре.

Л. КОДЗОЕВА,
КПСС обкома политически дешара Цlен заведующий заместитель.

КЪАХЬЕГАМО СИЙ ДОАККХ САГА

СССР МЕХКДАЬТТА ЧАККХДОАХАЧЕН МЕХКДАЬТТА ХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ОБЪЕДИНЕНЕН, ПРЕДПРИЯТЕН, ОРГАНИЗАЦЕН БОЛХЛОШТА, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ ВАХХАХОШТА, ГlУЛАККЕРЧА НАХА СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лаккхечу Совета Президиума УКАЗ

Иттлагlча пхилетка заданеш социалистически декхараш кхочашдеча толамаш даларех совгlаташ де

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР-е ГІОЛЛА:

ЛЕНИНА ОРДЕН

Тимошенко Владимир Александровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчика.

ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН

Бурлаченко Иван Мироновича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Семенов Николай Ивановича — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара.

КЪАХЬЕГАМА ЦІЕча БАЙРАКХА ОРДЕН

Айрапетян Самвел Мосесовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене цеха начальника.

Арутюнова Валентина Михайловнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене цеха начальника заместителя.

Валуйский Владимир Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Ветров Петр Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене завода кертерча инженера.

Гречкин Юрий Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене установка начальника.

Зеленин Александр Федоровича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода установка начальника.

Магомадова Зайнап Сайдалиевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене лаборантхана.

Макушин Вячеслав Константиновича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене механика.

Ткаченко Павел Григорьевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Халаев Муса Сайдулаевича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 2 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене плотника.

Шатаев Вячеслав Петровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене цеха начальника.

Шальновский Николай Гавриловича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института сектора заведующега.

Шишов Владимир Михайловича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 2 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене начальника.

ХАЛКЪАШ ДОТТАГІАЛА ОРДЕН

Ахмадов Леча Лечаевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене цеха начальника.

Варганов Владимир Арсеновича — «Нефтехимзапчасть» яхача Грозненски завода модельщика.

Давыдов Иван Михайловича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене отдела начальника.

Линев Иван Георгиевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчика.

Мартыненко Алла Григорьевнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института лаборатора заведующега.

Сагирова Малий Умаровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене мастера.

Сутько Александр Ивановича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 3 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене слесарий-монтажникий бригадира.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Ветошкина Любовь Дмитриевнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института йоккхагІйола лаборантхана.

Бобрышев Алексей Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене завода директора.

Дрягин Иван Трофимовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене механика.

Жигулина Нина Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Золотарев Геннадий Васильевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесарий бригадира.

Назаров Анатолий Кирилловича — «Грозгипронефтехим» яхача института проекта кертерча инженера.

Кириллов Юрий Михайловича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста парткома секретара.

Кощуба Виктор Пантелеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Кулик Анатолий Федоровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесарий бригадира.

Мартазалиев Паша Хусайновича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесарий бригадира.

Мусхаджиев Шахид Сатуевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене — прибориста.

Нефедов Виктор Георгиевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Переверзев Анатолий Николаевича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института директора заместителя.

Поляков Николай Ивановича — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома отдела заведующега.

Ротаткина Антонина Михайловнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча инженера.

Тамбиев Іарбеци — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене плотника.

Талантов Александр Ивановича — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома отдела заведующега.

Халатов Кимия Агасиевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Хижняк Юрий Константиновича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода оператора.

Шаипов Сулейман Ахмедовича — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома отдела заведующега заместителя.

Шевченко Олег Сергеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН II СТЕПЕНА ОРДЕН

Корнус Иван Петровича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста подъемника машиниста.

Кишиев Мухьади Мовсаровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Тихонов Александр Елисеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Ханзина Людмила Александровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Ширяев Геннадий Петровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене гранулятора машиниста.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Андрианов Александр Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электромонтера.

Арханова Лидия Георгиевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электрогазосварщика.

Борисенко Людмила Николаевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Гавриков Эдуард Борисовича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода электромонтера.

Гумаров Шакир Мингачевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Гуреев Николай Семеновича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Дубаев Шамхан Абулхалимовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене автомобила водителя.

Исаев Алаудин Алиевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене плотникий бригадира.

Исаев Магомед Мухадиновича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 4 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене слесара-монтажника.

Клименко Вячеслав Михайловича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 2 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Кубикова Любовь Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчицана.

Кулагин Иван Ефимовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесарий бригадира.

Кутнер Мин Антоновича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Лыбов Василий Васильевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесарий бригадира.

Ревенко Тамара Павловнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Федорова Галина Лукиничнана — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 3 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене мастера.

Цапикова Татьяна Мусаевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене мастера.

Чирва Нина Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Шамшина Надежда Георгиевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене лаборантхана.

Ширяева Лидия Павловнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене лаборантхана.

Шмальц Петр Федоровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электромонтера.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абдурашитов Олег Анисовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Акимов Александр Дмитриевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Артемьев Виталий Михайловича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене электромонтера.

Борисова Людмила Васильевнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института сектора заведующега.

Воронкина Татьяна Степановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене сливщица-разливщицана.

Воронин Алексей Матвеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электромонтера.

Головченко Людмила Макаровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Гончарова Раиса Тимофеевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене лаборантхана.

Григорьева Ольга Андреевнана — Грозненски химико-технологически техникума [illegible].

Грантовская Инесса Эммануиловнана — «Грозгипронефтехим» яхача института проекта кертерча инженера.

Дергачева Мария Григорьевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене мехкдаьтта Іилма-тохкама института сверловщицана.

Дородкина Валентина Степановнана — Грозненски [мехкдаьтта Іилма-тохкама ин]ститута йоккхагІйолча Іилман болхлочоа.

Зайцева Нина Ильиничнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Игнатова Зинаида Яковлевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча продавеца.

Исламова ПхьтІамат Мусаевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Лагунов Олег Алексеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча мастера.

Ковалева Нина Ивановнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода йоккхагІйолча оператора.

Мальцагова Зура Селеховнана — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 4 йолча специализированни управлене изолировщицана.

Маноян Андреник Киракосовича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института отдела заведующега.

Петросян Петя Аршавировича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене автомобила водителя.

Рудина Лидия Васильевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Сергеева Татьяна Васильевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Сидоренко Анатолий Александровича — «Грозгипронефтехим» яхача института отдела начальника.

Собко Нина Олеговнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене продавеца.

Таранова Люба — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Ткачева Нина Дмитриевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене насосни машиниста.

Улубаев Сайдала — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене охрана йоккхагІйолча стрелока.

Умаров Шамильбек Дикабаевича — «Нефтехимзапчасть» яхача Грозненски завода [illegible].

Цапкин Роберт Васильевича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста механизаце управлене крана машиниста.

Шабазов Муса Ахмедовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене автомобила водителя.

Шалаев Павел Михайловича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене установка машиниста.

Шевелев Владимир Георгиевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Штепина Валентина Федоровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене маляра.

Шувалов Владимир Ивановича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Юрченко Иван Нифодьевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Арутюнян Евгений Александровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Ахмадова Зара Тазуевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене повара.

Богачева Зинаида Николаевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

[illegible] Людмила Владимировнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института йоккхагІйолча Іилман болхлочоа.

Бахарова Фаина Магомедовнана — «Грозгипронефтехим» яхача института инженера.

Воронов Владимир Алексеевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Габидова Матрена Федоровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчицана.

Галкина Валентина Федоровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене ремонтно-гІишлон управлене штукатура.

Гордиенко Нелли Андреевнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института йоккхагІйолча Іилман болхлочоа.

Датаев Вага Баудиновича — КПСС Заводской райкома секретара, г. Грозный.

Даутмерзаева Раисана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене сливщица-разливщицана.

Дробышева Людмила Александровнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института йоккхагІйолча лаборантхана.

Жижиневич Валентина Григорьевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электромонтера.

[illegible] Роза Халидовнана — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 3 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене изолировщицана.

Колобердина Валентина Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене оператора.

Корниенко Ольга Михайловнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института лаборантхана.

Лозовая Клавдия Федотовнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчицана.

Мальцева Мария Федоровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене бьыдарча боахам болхлочоа.

Нефедов Николай Алексеевича — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода слесара.

Николаева Салтанат Иларионовнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода прибориста.

Панина Галина Константиновнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода оператора.

Паунов Александр Дмитриевича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене слесара-монтажника.

Разумный Николай Николаевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Саламатина Любовь Васильевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесаре.

Сорбина Зоя Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене охрана йоккхагІйолча стрелока.

Сметанина Любовь Петровнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчицана.

Слепцова Анна Васильевнана — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 5 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене штукатура.

Тарасов Борис Петровича — «Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института переводчика.

Тамбовцев Владимир Петровича — профсоюзаш Нохч-ГІалгІай областной совета отдела заведующега.

Тарарина Клавдия Ивановнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене йоккхагІйолча оператора.

Телегин Николай Дмитриевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене стропальщика.

Толстов Виктор Васильевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Трофимова Валентина Павловнана — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института йоккхагІйолча Іилман болхлочоа.

Утешева Ирина Алексеевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электрослесара.

Хадаев Заинди Магомедовича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене болхлочоа.

Харчикова Софья Муталимовнана — «Грозгипронефтехим» яхача института оператора.

Чапалгов Хьусена Хьавайна — Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института опытни завода установка начальника.

Читанкаров Адам Абубакаровича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене слесара.

Шаипов Весита Шамиловича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене электромонтера.

Шевцова Татьяна Ивановнана — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча специализированни [illegible] управлене штукатура.

Щетинин Юрий Павловича — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене автомобила водителя.

Ярцева Татьяна Александровнана — халкъа депутатий Заводской районни Совета исполкома инструктора, г. Грозный.

Ясеева Валентина Алексеевнана — «Грознефтеоргсинтез» яхача Грозненски производствении объединене аппаратчицана.

СССР Лаккхечу Совета Президиума Председатель **Л. БРЕЖНЕВ.**

СССР Лаккхечу Совета Президиума секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль,
1981 шу. 6 апрель.

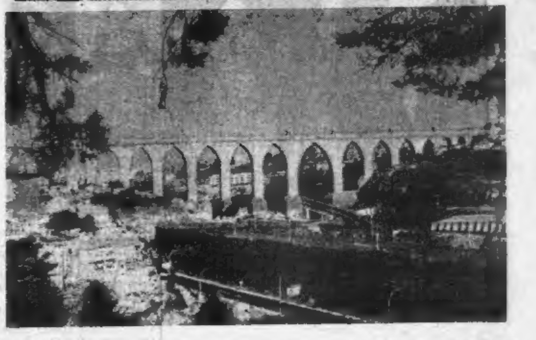

Португали, къаьмнагІа ярех йола европейски паччахьалкхе. Пиренейски ахгІайрен малхбузен оагІорахьа ю. Цун столица — Лиссабон. 1974 шера фашистски диктатура йохаьлчул тІехьа гІа. Компарти хьалха а йолаш Португале къахьегамхоша тІатеІІа ньовсам лоаттабу вахара бокъонца йола демократизаци яра тІехьа, прогрессивни социально-экономически хувцамаш дара тІехьа, чІоагІа лорэо халкъо йоьнка революционни котало.

СУРТА ТІА: Лиссабонера XIII бІаьшере хьалъяь виадук.

В. КОШЕВОЙ сурт. ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ПЛАНЕТА ТІАРА СИГАЛЕ ЦІЕНА ХИЛИЙТАРА

ДІадахача кІирагІа Гаване хиннай машара Дерригдунен Совета президиума сесси. Цига дакъа лоацаш хиннараша дунен общественность тІахьийхай машара, дунен халкъашта юкъера кхоахам кІаьдбара тІехьа, герзаш Іоедаран ядерни катастрофа кхераман духьала дІадо къоасам бовржабара. КПСС XXVI съезде новкъоста Л. И. Брежнева дІахьийна керда машара инициативаш хьалламцара йола кампани айе.

85 мехкарча машара оагІув хьаллоацарий викалаша, хьата ишта дуккхача дунен халкъашта юкъерча организацешен къаний юртамукъален боламашен белгалдаьккхад герзаш кхы тІа Іоаделга машарал халкъий кхерамаленнси, адамлен вахара шийна цІенхаштта кхерам болаш хІама хилар. Цу гІулакха бехке яр тІема кийчон соален дунен тІара гегемонии шийга хилийтара мамгІа тІа ялша США я.

ВІашагІкхийттача Штаташа сихха Іоаду герзаш. СССР-ан кхыча социалистически мехкаштег гоннахьа хьаьнай дукха тІема базаш, вІашагІдехи жандармски «сихха дІадоаржадеш дола низаш». Малхбузен Европах шоай ракетно-ядерни ларма деш латт, дунен тІара деррига халкъаш униара доалаш дола кхераме кхоахама кхуврчаш массе а моттигашка хьадеш да. Хьалха а сина Латински Америка шоай доалахье а лоархІаш американски империалисташа хьалхувц цигара эггара реакционнегІа а наьха цІий ІоухийташярехЬ а йола режимаш, цу даьнье доккха зуламаш деш Іо на сальвадорски хунта а йолаш, хІалакье гІерт цхьа лоІаме йола Никарагуа, агрессе планаш кийчъо социалистически Кубана духьала.

Цхьабакъда, сесси белгалдаьккха махиллара, хІанзара дуне цхьан хана хиннар дац. «Империализман тІемен низашта, — аьннад засодане къамаьл даьча Фидель Кастрос, — хІанз могаргдац шоай лоІамагІа дунен кхелаш кхестае. Уж са лаьрхІаш яргъяц социализм, дунен революционни болам низа болаш хилар, машара тІехьа барий болам шерра а хаддамза а дегІабоагІаш хилар».

Из деррига тераьл а деш Гаване хинначча сесси дакъа лоацаш хиннараша кхохкам кІаьдбар лораде а чІоагІде а йиш хилар, ядерни катастрофа кхерам дІабаккха халкъашта могаргхилларах йола вывод яьй. Ваьгда цу гІулакха эшар да машара тІахьарча къовсамхой, берригача дика уйлаш йолча наьха низаш совдоахилга, массе оагІорахьара чІоагІде деза шийна оагІона пайдана доалаш барта дахара тІаерзаяьйола керда советски машара инициативаш хьаллоацига, царна позитивни конструктивни жоп лулга чакхдаккха деза. Цу гІулакха гІо деш хила деза 4—10 мае чакхдаккха лаьрхІа Европерча кхерамаленна тІехьара массане юкъарча гІулакхий кІира, хІаьта иштта гаьна хетар юкъерча боарамие дола НАТО мехкий СССР-ан керда ядерно-ракетни средствашь Европе дІанийсъяра мораторий оттаяра хьакъехьара советски предложени хьаллацара йола кампаниа а.

ХІанзарча а тІехьа тІайолгІача а тІехьенашта машар лорабе могаргда халкъашта. Ваь планета тІара сигале цІена хила еза.

ЧІОАГІАЧА ЛАРДА ТІА

Советски польски халкъашта шерра деэдир дІадахача кІирагІа СССР-ан ПНР-ан юкъерча доттагІала, вІаши гІо дара, тІом дІабаьнначул тІехьагІа цхьана гІулакхаш леладара хьамъехарча договора 36 шу дизар. Гитлеровски Германена духьала тІом беш яьнкхача сийлахь-йоккхача Котализ цІей хьатІахкоачча, 1945 шера 21 апреле, Москве чІоагІдаь долча цу договоро белгалдаьд советско-польски бувзамаш дегІадоаладара магистральни лостамаш. Дизаьча 20 шера шин халкъа, ерригача социалистически содружества хьашташ, майарен европейски кхерамалели хьашташта тешаме гІулакх деш хиннад из. 1965 шера апреле кулгаш яздаьд марксизмо-ленинизмаш социалистически интернационализман принципаш ларде латташ долча, 1945 шерарча договора тІехье хиннa дІаьтта долча доттагІала, цхьана гІулакхаш леладара, вІаши гІо дара хьакъехьарча кердача договора.

ТІом дІабаьнначул тІехьагІара Польша шийн лоІаме йолаш дегІайоалляра, цун доазонаш чІоагІдалара тешам душ хиннa дола советско-польски договор чІоагІдар бонкха политически лоархІам болаш событи хиннай. Цун ларда тІа вай мехкашта юкъе Варшавски Договора организацеи ВІаши экономически гІо дара Советен доазонашца доттагІал, цхьаегІо хилара, цхьана дІа-юха гІулакхаш леладара чІоагІа кІийле а хинна дІаьтта дола юкъера гІулакхаш чІоагІ а деннад бернате дегІа а доагІа.

Цу документа принципаша яххача тайпара гІулакхаш лела а деш Советски Союзо новкъостал даьд Польшана тІемо даь зе дІадоаккхача, цун халкъа боахам юхаметтаоттабечи дегІабоалабечи. Вай мехкаша берната дІа-юха леладу гІулакхаш хьахоккхаш хІама хилар польски лаьтта хьаьлаь металлурге, машиностроене, химе, индустре кхыча доакъой дукха объекташ. СССР-н ПНР-н хьинаре дакъа лоацаш я социалистически экономически интеграце комплексни программа кхочашдеча, шинна мехка материальни производстверча кертерча доакъошка специализаци кооперировани дегІайоалеча. ТІом дІабаьнначул тІехьагІа дІадахача шерашка вахара деррига доакъошка щеко йоацаш доккхий гІулакхаш кхаргІдаьннад польски халкъа.

Цхьабакъда парте хьалха хиннача кулгалхошей мехка правительстван цІенхашттара гІалатам даьд чурча политике. Цу гІулакхах шоашта пайда эца гІерт малхбузехьарча хІал гІолла тийша болх лелабеча централ хьаллоацаш дола антисоциалистически низаш. Цар тІелхаду мехкара хьал, предприятешка къахьегама боахам юхаметта па оттабайта гІерт, партена, общества вахарерча цун кулгалдара лоархІама духьаларе гІулакхаш леладу.

ХІанз ПОРП ЦК-ен ПНР правительствен низаш оарцагІдаьхад мохк кризиса кІалхарбайхара, экономика тоалра, парте низ айбара, халкъацара цун бувзамаш чІоагІдара. Дог доахийла я польски коммунисташта, бокъонца болча патриоташа уж хьал а лоацаш, социалистически строя моастагІашна дагадиллар доагІача тайпара юхатоха могаргхилларах, социализма гІулакх, шийн халкъа бокъонца дола хьашташ, шоай даьзен сийн кхерамалей лорае могаргхилларах. Цу хана польски вежарашца дола халкъ тешаме дог даха йиш йолаш да хаддамза советски халкъо хьаллоацаргхиларга.

АФРИКА «АК» НОАХ

Доацар дуьц ьвила хетадела йиш яц африкански гІулакхашта волча США пачча-хьалкхен секретарь гІончас Ч. Кронера шин кІирагІа Африке гІолла го бахаро цу континента мехкий хьакъехьа США нердача администрацальца политически никъ перспектива йоацаш хилар хьахьехад аьтча. Из тІаьдар «шийла» хиннад аьтча нийса хургда. КелайІоазоно беча ховмах. Кепе лаьрхІа хиннaчул кІезигагІа ха яьннад цо, Мозамбике вашингтонски эмиссар тІаьда тигадц президента С. Машела, Анголе НРА-на духьаларча американски политика хьакъехьа кхыча мехкашцарча гІулакхий министра П. Жорже ЯЬча чІоагІа критика ладугІа а дийзад цун.

Бакъдар аьлча, кхыча тайпара хила йиш йолаш а хиннадац из. Ховш мадий, Рейгана правительство ЮАР расистаща США доттагІлен гІулакхаш чІоагІде. Ангола духьалара хьоабазе болча тІема масштабаш шарье, Претор звонагІа доацаш оккупаци яьча Намибе проблема неоколониалистски хьисапе къоастае, континента шоай лоІамерча пачча-хьалкхений гІулакхашка диктата политика дІалоахье лерхІаш хилара духьала Африкера нах хьайначa хинна американски эмиссар цига кхачалга.

Белгалдаккха доагІа алхха расистски ЮАР-ица мара шин оагІона юкъе дІа-юха дувцар кхетадеш гІулакх цун ца хиннилга. Из тамаш йолаш хІама дац. ЮПИ агентстве беча ховмах, хІанзарча администраце апартеида пачча-хьалкхе лоархІ «стратегически лоархІаме мохки соювники» сакие. Вашингтонн Претори вІаши юзаенна я духхача хана декъ хьадоагІача политически, экономически, тІема бувзамаш. Аьлча кхоачам ба, къулба-африкански экономикага дІалхийта американски корпорацей капиталовложенеш 2 миллиард доллараьл тІехьаьнна а дІахо лакхлуш латташ а хилар. Цхьана гІулакхаш леладеш я США-и ЮАР-и шоашта ловча тайпара намибийски дош къоастадара а.

Ше ваха лелача хана кІаьд ца луш Кронера хьалхадаьхад, хьалхагІа къулба-малхбузен Африка халкъа организацеен (СВАПО) пронаровски марионеточни намибийски группировкаштен юкъе «конституционни» хьакъехьа барт бе беза, хІаьта уж тІехьагІа мара Намибе хоржамаш де а дагІац, ахам. Шийн лоІамерча Африка из гІулакх лерхІ залхо хьаллоацаш бовца шоай нах Іаьдала керте оттабелга Іалашде, паргІато бахьан долаш бокъонца къовсам лоаттабеш бола нах Намибе гІулакх къоастадеча юкъе ца бита гІерташ дІаьхьа а империалистически расистски гІозараша леладу хІама ёаьна.

ВІашагІкхийттача Штаташа цу тайпара леладу гІулакхаш африкански халкъий кертерча хьаштаща, царна дагалаттарашца вІаьда тарлуш доацилга шеко йоацаш да. Духхьал из бахьан долаш чІоагІа критика ю США-на «МоастагІий хьисапера позеция я Вашингтоно шийн лоІамерча Африка хьакъехьа лаьцар, хІаьта континента, мехкашка цІий Іоухийташ йола конфликташ хьалхьоарга гІулакх кхоачадо а гІерт, — белгалдоаккх «Замбиа дейли мейл» яхача кепайоазон органо. — Гой, цудухьа кІаьча цІагІа керда администраци кхьачачул тІехьагІа Африке Америка ВІашагІкхийттача Штатий сий цу дента лахдейнад».

В. СЕРОВ,
Н. МАСЛЕННИКОВ,
М. КНЯЗЬКОВ.
(ТАСС).

МОСКВА. Пачхьалкхен Центральни концертни зале гастролаш еш да миниатюрай Ленинградски театр. ШIй керда спектакль — «Хьа сийлале театр» — москвичашта дIахьокхаш да театр.

Сценаре автор, режиссер, художественни кулгалхо — СССР халкъа артист, Ленински преме лауреат Райкин Аркадий.

СУРТА ТIА: спектакла финал. Юкъе латтар — [illegible] кин Аркадий.

В. МАСТЮКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Массане а бехктокхаме декхар

Эггара сакъердамегIа а бемегIа а йола ахкан ха хьа-тIаккхьачча вовраш бола нах хиш долча оагIорахьа болалу. Массане безам хул лувча а лодкаш хехка а. Цхьабакъ-да, хих боалача сакъердамаш ах бобу наьк ца харо, хIаьта из новкъадале а, наьк ца ховш ба дукхагIбараш.

Из во этта хьал да, хIаьта дукхача наха цун уйла е а евр, къаьстта цу гIулакха керте латтараша а еш. хIана аьлча духхьала цу наьк ца ховрай шоай гIулакх хиния Iац из. Наьк де ца ховш болча наха даим тIалатташ кхерам ба: лувча вахеча хи йист-те лувча веза — кIезига а вIоаргаIча дIачувахача къайлевоаккхарга. Лодка тIа хов — кхера веза, из кIал тIа дала тарлу. ХIаьта нагахьа санна моллагIа саг хила а ваха, новкъостал дехаш моттиг кийсъелча а де хIама доацаш вус наьк ца ховр, хIана аьлча дIачувоаллашехьа хила IочугIорга из ше а. Яьча анализаша хьахьокх, дукхагIа хи чу ухаш боаш бараш хьожаш саг воаца бераш, наьк ца хов нах, малараш вийнна бехараш хилар.

Берашта наьк Iомадари уж шелал а йIовхал а ла дахари унахцIено тоаяра доча гIулакхех керттердар да. Из белгалдаьккхад 1974 шера май бетта тIайяача «Пионерийн школьникийн салоIилга вIаштIехьданкхара гIулакх дIахо тоадара де деларех» болча КПСС ЦК соцам тIа а. Спорта моллагIча тайпа вниятешка а Iомаду хIара декхарча вахаре а тIеха хьалашка а накъадергдола хIамаш, амма наьк хар дукхагIа эшаш хул валара кхерам тIаттача сага гIо дара. ХIала аьлча, катастрофа а хинна хи чу вахача, ше ца вала а новкъоста гIо де а йиш яц духхьала наьк де ховча сага мара.

Вай мехкарча дукхача городашка геттара уж вIаммига долча хана болалу бераштa наьк Iомаде, къаьстта наьк ду бассейнаш йолча берий яслешкен берий бешамашкен. ХIаьта вай республике деша даха ха йоацача берий учреждениешка меттел юкъарча образоване школашка а яц наьк ду бассейнаш, уж хила езаш йоллашехьа.

Дукхача даькъе из бехьан долаш хила дезаш да вай республике массанахьа юкъарча образоване школашка СССР просвещене Министерства чIоагIальча 24 сахьата йолча дешара программагIа бераш наьк де Iомадеш занятеш еш ца хилар. Цунна мукIарло деш ба НГIАССР просвещене министерства балхахой а. Амма из гIулакх тоадара деш хоадамболлаш дола хIама дац, хIаьта цо тхона чIоагIа новкъарло а ю, хIана аьлча бераш наьк де Iомаде моттиг яц.

Йолаш а вай республике школе даха ха йоацача берий учреждениешка, юкъарча образоване школашка, пионерий лагерашка наьк ду бассейнаш хьалъяра эша торолаш, хIаьта уж IалаьмaтечIоагIа эшаш а я.

Спорткомитеташа, просвещене, профсоюза, комсомола обкомерча «Нептун» яхача клуба Республиканскен штаба балхахоша де дезар да ахкан хана дукхача пионерски лагерашкарча наьк дара йолча бассейнех пайда эцар, еррига сменаш чаккхалца цига хургболаш наьк де Iомабара бола кулгалхой а ухийташ. Тхоай оагIорахьара оаха а дакъа лоацаргда, пионерски лагерашкара бераш ма хулла дукхагIа наьх де а Iомадеш.

Дукха ха йоацаш ВЛКСМ ЦК, СССР просвещене Министерства коллеге, СССР Министрий Советерча физкультурай спорта-йолча Комитето цхьан тIайяьаб «Беха нах массови хьсапе наьк де Iомабар дIахо тоадара де дезача гIулакхий» хьакъехьара соцам. Цу тIа геттара ире оттаю наьк дара йола бассейнаш хьалъяра, дукха дешархой наьк де Iомабара лаьрххIа йола моттигаш кийчъяра проблемаш, хIаьта ишттa тIоагIдаьд хьалъяьнна пионерски, спортивно-унахцIено тоаяра лагераш, кагийча наха йола оборонно-спортивни лагераш, иштта къахьегамен салоIен лагераш алхха болх беш наьк ду бассейн е, бераш наьк де Iомадара лаьрххIа кийчъяь моттиг еце эксплуатаце дIа ца эцилга. 1981 шера марте арабаьннаб «Нохч - ГIалгIай АССР хиш лоаттадеча моттигашка нах лорабелга тоадарах» бола НГIАССР Министрий Совета соцам. Цу соцамо моттигашкарча балхахоша тIадиллад ОСВОДа республикански школа плавага хьехоя шер-шера хила балха нах хьабахара бола специалисташ кийчбелга, хIара болх беш волча иттамена цхьацца специалист хоачаргволаш.

Министерствашта ведомствашта тIадиллад осводовски балха юкъе хьинаре дакъа лоацилга. Цу соцамаца чIоагIъяьй НГIАССР Министрий Совета председатела заместитель новкъост Т. У. Махмудхаджиева керте а латташ йола Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советера хи тIа лувчаш бола нах лорабара йола республикански комисси.

Райисполкомашка а л халкъа депутатий Советий райисполкомий председателий заместителаш керте а болаш йола лах хи кхерамах лорабара йола комиссеш. Цу республикански комиссе хьалхьоабергба деш хIама а доацаш йолча дукхача комиссей болх, хIаьта иштта тоадергда хиша гIулакхаш леладеча наьха вахар лораделга. Тхо тешаш да предприятей, колхозий, совхозий кулгалхой тхоай гIоначий хургхилярах а тхоашта кийсса хьал а этта ОСВОДа дешаш цар къестадергхилярах а, хIана аьлча, из вай массе а бехктокхаме декхар доладаь. Хи чу ваха цхьа саг ваьлар — вайх хIаране юхьIаьржо я.

М. ШАМАЕВ,
Нохч - ГIалгIай республикански ОСВОД школа директор.

Школе коммунистически кхетам балар

— Хьехархочун къахьегам идеологически хьисап долаш хилар гуш да массанахьа, — оал Знаменскерча №№ 1, 2 йолча юкъерча школай юххьанцарча партийни организаце секретаре Тамара Михайловна Волкова, — урок а классал арахьара занити а, дьышцех воаношцех ю беседаш педагог ученически собране вахари из деррига а цхьан гIулакха лаьрхIа да — керда саг хьакхиша дIаоттаре процесса ккшаш яра.

Шиина а школе ерригача классашка, юххьанцарчарга дIа а доладаь, чаккхдаьккхар дешархошка кхетаерг-йолча тайпара 1981—1985 шерашкен 1990 шерага кхачалцен йолча юкъа халлъа боахам дегIабовлабара Кертера лоствмаш дувцилга. Беседаш еш масалаш кхуэл хьехархошен класcай кулгалхошен Знаменское яхача юрта а цу юрта балхча хIара дела а а вахарех. Лененски цIагIа кийчъяьй Нохч-ГIалгIайчен индустри дегIаахаре динамика хьагойташ йола экспозици, йоалаьй «Знаменский» новсий совхоз декхар хьахьокхаш йола цифраш. 9-а классе совхоза историех йола материалаш гулъе болабенна6.

23 феврале. XXVI съезд хьайийллача дийнахьа хиннача Боргстокоми сборе итогаш йир советски коммунистий съезда толамна накъабара пионерски дружина баьча балха. Цига баьча балхал отчеташ тайлар пионерски отрядашка.

КПСС XXVI съезда материалаш Iомаяр дешархошта коммунистически кхетам балара, цар Iалмах мировоззрене формированни яра общественних декхараш кхетадайтара лоархIамера фактор я.

Парте XXVI съезда документий положенешен выводашен идейно - теоретически йIаьхий ю ерригa дешарахетам балара процесс, классе а школая а арахьа чаккхдоаха гIулакхаш.

— Парте XXVI съезда материалаш ювцилга дIадоладир школашка 26 марта хьайиллa партийни собрани а яь, — дувц партийни организаце секретарa. ЛаьрхIа Iомаю съезда материалаш политзанятешка.

Съезд чаккхьяьначул тIехьагIарча хьалхарча денношкехьа болабелар шиина а школа хьехархой цун материалех урокашка пайда ийбе, хIаьта уж Iомаяра тIабероабаь керттера беш урокаш дIаьльначул тIехьагIа бу.

Хьинаре вахара позици хьаяр — нравственни кхетам баларца дувзаденна декхар. Из декхар кхоачашдеча школа лоархIам геттара боккха хилар дувца дезаш а дац.

Берашта нравственни кхетам балар духхьала вариа нравственни просвещени яр хилла Iаш цунах бевзаш кхоачаш хилла хIама лархIа йоцу яц болх барца, дешархой шоайла а кхийнарашца а вIашагIбеттабаларца. комсомольски пионерски организацешта юкъе дакъа лацарца, дезаже латтача гIулакхаш чIоагIдаларца мара.

Дешара шу доладеннача хьалхарча вIарагIа школа Уставаш дешархошта йолча правилехи дувцаш классаш сахьат хилар школашка. Школе кийчйир «Дешархошта йола правилаш «Коммунизм хьалъечун моральни кодекс» яха стенд. Оттайир дешархошта нравственни кхетам балара темах йола беседаш ярен лекцеш ярен план. Цу тIа я ер темаш: «Дог вIеже хилар, гоахьарчарна тIо де кийча хилар, совгIали кура йоалаш хилар «Хьа те[illegible]».

Лакхерча классашка хилар «Хьа комсомольски билет», «Денале гIулакхаш парта тIара дIадолалуш» яхача темашта хетаь комсомольски собрани, «Фуд из хьинаре вахара позиции яхар» яьнна йола диспут. хIаьта лоерча классашка — «Деррига хьога кхоачаш да», «Эггара маьхер дар баьдар да» яхача а кхыча а темех йола пионерски сбораш. Нравственни кхетам баларе гIулакха йола лаьаргйоала хьаст ба Владимир Ильич Ленина вахара по даь балхаш довзар. Традици а хинна дIаэттад школе хIара бетта хIара тиъаь школлагIа ян Ленински ди ца аьна кхайкадар. Цу дийнахьа Ленинах дола книжкаш. Ленинах йолча стихай конкурсаш, музыкальни ленинана, кхыдаоаш хул. Школашка офотмелени вьй ленински залаш», оттаьй «Ленин хIанз а дийна чол волчул дийнагIа ва», «Ленин эвигвале волаш». «Ленина идея яхаш а котъывлаш а я» яха экспозицеш.

Школай комсомольски организацешка болх беш я «дIалаве со комсомоле!» яха кружк». Цига Iомаду бераша ВЛКСМ Устав, комсомольски шерех долча йоазоний сий дола оагIонаш.

Дешархошта коммунистически кхетам балара балха дакъе дика эффект елар лакхехьарча классашкарча дешархой партеи къахьегамен ветерагашца Надежда Григорьевна Жан, Пашек Алами Бисултановгарца, Лечи Магомедович Загаевца хиначa вIашагIкхетаро.

Хьалхана дийнар фронте а тыле а советски наха нарIадийнача дикача гIулакхех, фронте тоссаденнача доттагIалах, советски халкъо лайначa халонех.

Дешархошта коммунистически кхетам балара балха кунах хада йиш йоаца дакъа да интернациональни кхетам балар. Боккъонца бола патриоташи интернационалисташи ба советски нах. Из уйла йолаш хургболаш кхетам лу кхуш йоагIача тIехьенна а. Дешара процессе а тайп-тайпара дола кхетам балара балхаш деш а дувц школашка дешархошта вай мехкарча халкъашта юкъерча доккхача доттагIалах, социалистически лагера чудоагIача мехкашкарча цар доттагIлеeх, буржуазни мехкашка кхоане бахьан къеасам лоаттаберех. Школашка беррига мехка хьакъехьара исторически, литературни географически материалаш Iомаеш, лаьрххIе дувц школьникашта шоай халкъах, кхех. Из чIоагIа лоархIаме да. Уж материалаш цхьан йоазаро алсамйоах декхам бирий эна[illegible].

Интернациональни кхетам балара балха формаех цаI я интернациональни доттагIала клуб. Знаменскерча шинна а школе «Факел» оал цунах. Кулгалду кхыча мехкий мотт хьехача А. В. Лякова. ДIа а хьа а каьхаташ язду дешархоша Германски Демократически Республикерча, вай мехкарча республикашкарча берашка. дувен мехкашка заочни путешествеш ю, довзол дехьарча пионерски организацей истори Iомаду, уж хьахиина деношц белгалдоах. Масала, укх шера 4 апреле 20 шу дизад Куба республикерча Хосе Марти цIерагIча пионерски организаце. Цу дийнахьа бюллетень яра а хийцар берана, классашка беседаш а йир.

Дукха ха йоацаш КИДа заседане хьайкхар тIеххьарча хана Кубе хиина Галина Андреевна Рыбкина, цо дийцар Кубе шийна дайнарех.

8 феврале чаккхьяьнкхар кидовцаца къоначa турпала-антифашиста денна хетаь клуба заседани, иштта кхайкадир цар «Никерогуа берашта совгIаташ» гулде аьнна. Берий вIаштIехьадаьлар йоазон кхоачина, альбомий, басарий, истола тIа лоаладеча ловзаргий посылкаш яхьийта.

ХIанз укх сахьате Знаменскерча юкъерча школашка беш бола XXVI съезда материалаш йовзара а парна пропаганда яра а бола болх дешара процесс тоаяра, дешархошта коммунистически кхетам балара болх тоабара тIаберзабаь ба. Парте XXVI съезда решенеш советски сага кхетам балара бола кхз бола хьест ба. цар гIо ду къахьегамхошта уж шоай кхз ца кхобеш къахьета а политически культура лакха йола а патриоташи интернационалисташи денал долча революционерий тIехье а цар гIулакхаш дIахоккхуьргаш а хургболаш кхетам балара.

М. ХУМАДОВ,
Назрановски районни газета белхло.

«Урожай» ДСО республикански совета пленум

ДIадахача шоаттадийнахьа хилар «Урожай» яхача ший лоIамеча спортивни общества Нохч - ГIалгIай республикански Совета V пленум.

«1980-ча шерен Х-ча пятилетке республикански Совета баьча балха итогех юрташкарча физкультурни организацешта XI пятилетке хьалхашка оттадеча декхарех» доклад йир цу общества председателa Д. М. Альтемирова.

Прениешка къамаьлаш дир В. Ибакова — Грозненски райсовета председателa, А. Вахтангова — кооперативни техникума физвоспитане кулгалхочо, Р. Осиева — Наьсаре райсовета председатела, А. Кима — «Урожай» ДСО «Вашлам» яхача ДЮСШ-а тренера, А. Вожжова — Сунженски райспорткомитета председателе, кхычар.

Пленума доакъашхоша тIайийцар XI пятилетке юртара физически культурен спорти дегIайоалаяра бола соцам.

Пленуме совгIаташ делар дикагIа йолча республика «Урожай» яхача ДСО райсоветашта, физкультура коллективашта, общества сий айдеш спорте дика толамаш даьхача спортсменашта, юрташка спорти физкультурен дегIайоалаеча хьинаре къахьегарца белгалбаьннача энтузиасташта, спортах лаьца материалаш язъеча радиои газетийн болхлошта.

ФУТБОЛ

ЙИЪ ТАЙМАХ ЛАЬТТА МАТЧ

Кубок яккхара йола яхьаш цхьаь-цхьа чакхъллац цхьанкха мот ца воалаш. Нагахьа санна матча йиллача хана цхьенна команда бургац чутоха вIаштIехьа ца даьлча, судахой боаьо и пхийтт-пхийтта минута йола шк тайм тIатоха. Цар а котвальнар къоаста ца мича, цу матча кхел къоастаю пенальтешa.

Пенальтешка-м кхачанзар РСФСР кубок яккхара самардийнахьа С. Орджоникидзе цIерагIча стадиона тIа «Терекан» Питигорскерча «Машукан» юкъе хиина вIашагIкхетар, цхьабакъда, мини-матч хила-м йийзар, хIана аьлча матча 90 минута цхьенна команда вIаштIехьдалаьзар вокха команда коанаIарашка бургац чутоха. Бокъалдар аьлча, фусамдаьй а хьаьший а счет хьаелла массехказа торо яр. Иштта моттиг кийсъелар «Машука» цун эггара сихагIа волча нападающе Ю. Пилипко чIоагIа теха бургац фусамдаьй коанаIарех кхийтта йиса мара. Цу тайпара «ира» йола моттигаш массехказа оттайир хьаьший штрафной майда тIара цар коанаIарашка Iалаьмате чIоагIа бургац чуйиттача вай футболисташа — О. Хохленкос, С. Комлева, У. Садаева, А. Сяньког, кхычар.

ХIаьта а, але доагIа, матча керттерча хана бомбардирел дикагIа голкиперашк защитникаш лайзалга.

Мини-матча моллагIча тайме вай болельщикашта эггара хьалха бIаргайре укх шерара голаш.

Цу тIатехача вIаьмигача шин тайно гучадаьккхар цу матчага хьашла дикагIа кийчбенна «Терека» футболисташ хилар.

Лоазар 102 йола минута дIайолалуш «Машука» вратарь Е. Михайлов тIа ца кхоачаш йиса бургац хьаьший коанаIарашка кертаца чутехар В. Соколова.

ХIанз, хIанз матч кхоачалу-кх, яхаш, судья секундомерага хьежа волавенача хана С. Комлевс къайлагIча пасаца шийга хьаенна бургац техар грозненца У. Садаева, штангагIа а кхийтта юхатоссаелар из, шоалагIа тIеведда гоаза вIарга тела хьаьший коанаIарашка чуяьккхар Iумара из бургац. Иштта счет 2:0 йолаш кота до яьккхар «Терекo».

Кхаж тессачул тIехьагIа гучадергда «Терека» аргIа пара вIашагIкхетар молагIча командаца хургда.

ХIаьта, 2 мая шоай майда тIа Волгодонскерча «Атоммашаца» дIахьоргда вай футболисташа мехка чемпионата шоай эггара хьалхара ловзар.

А. ЖУРАЕВ.

БЕЗАМЕ ВIАШАГIКХЕТАР

Укх деношка Аьлтий-Юртарча культура вIагIа вIашагIкхетар хилар Нохч-ГIалгIайчен ладархоий Аьлтий-Юртарчен Дошлакъай-Юртарчен школай дешархойи. Цига хьоашалгIа баьхна бар ладархой Плиев Махьмад-Саид, Чахкиев СаIид, Берсанов Хож-Ахьмад. Царна энзаш а делар, цар кхоллама шкъ дакъал а бийцар пионерашка. Дешархоша Мальсагова Мовлатханен Сагова Залинаси йийшар Ленинах, партех, Даьхех йола стихаш. Шоай стихаш а цхьайола произведенеш а йийшар дешархошта ладархоша, цул совгIа дийцар шоай дIахорча планех.

А. САГОВ.

Журналисташ кийчбу

ВорхIлагIа шу да телевидени радиовещани Нохч-ГIалгIай АССР Госкомитете болхлойи юртарчен корреспондентий школа болх бу.

Цу хана дена цо арахийцаш радио а телевидене а штате боацача журналистий актив алсамйоахаш бола дукха нах. Укх шера школа йистельккхай 40 гарта саго.

Дешархошта йийшай журналистий балха теорех йола лекцеш, цар дакъа лаьцад семинарски занятеш чаккхйоахача, радиои телевидени тайп-тайпара передачаш кийтьеш.

Дика дешаш белгалбаьлар школе къова журналисташ Уткина Валентина, Алханов Элихан, Бодуиц Владимир, Бугаева Лидия, Джабраилов Муса, Исаев Мовлан, Сандов Сейт-Селим, Шамаева Ася, кхыбараш.

С. ТАСУЕВ.

СССР-ей Индей медикаша цхьана гIулакхаш леладу

Советски Союзей Индей медицински болхлошта юкъера бувзамаш дика традицеш йолаши дукха хана деза хьадоагIаш истори долаши хIама да. Къаьстта шерагIа дегIадаьккхад уж Инде корталмукъале яьккхачул тIехьагIа. ДоттагIал долча мехка СССР-о мах боацаш дIаеннай миллиард доз совгIа оспа яхача лазара дукхьалара вакцина. Бахача наха вакцинаци ечa дакъа лоацаш хиннаб советски медикаш. Цар медицински профилактика яьй, лазар дарента дарбаш дьд, лекцеш йийшай. Оспе дIадоаккхача хьинаре дакъа лацарах дукхача советски лорашта-эпидемиологашта Деррудунен унахцIено лорaяра организацен Инде унахцIено лорaяра министерствaн сийлен совгIаташ деннад.

15 шу совгIа йолча хана Делерча Iилма-практически педиатрически центре болх беш хиннаб советски берий лорий. Цар дарбаш даьд зIамигача пациенташта Инде столице даь ца Iеш кхыча моттигашка а, уж кхаб мехка дукхача штаташка, бокха болх бааб санитарен гигиенан пропаганда еш.

Советски индийски медикаш тохкамаш деш ба дега-сосудистий лазарашта дуьхьал къовсам доаттабера, онкологе, вирусологе, фармацевтике, кхыча доакъошка. Цар дIа-юха тел информаци литературех, цхьана еш конференцешка, Iьмая симпозиумашка дакъа лоац. Инде чIоагIа хьашт долаш тIаяц советски офтальмологашта бу болх. Соахка Инде хиннай профессор Федоров керте вола советски лорийонулистий группа. Цар доклдаш яьй, лекцеш йийшай индийски клиникашка, лорий колледжашка, хьокхама операцеш яьй.

Советски индийски медикий горгтарча ханарча планашка белгалдаь да наьвали берали лорадара дакъе цхьана дергдола тохкамаш, технологи эргальккха товар, молхай препаратaши медицински оборудовании дIа-юха лоаттаелга шердар, гонахье лорaяра чаккхьяьа еза мероприятеш а оттаьй.

Юрий АИЗМАН. (АПН).

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 апрель

I ПРОГРАММА.

[illegible]

II ПРОГРАММА.

[illegible]

29 апрель

I ПРОГРАММА.

[illegible]

II ПРОГРАММА.

[illegible]

РАДИО

28 апрель

[illegible]

7.23 — «Сердало» газета обзор.

[illegible]

29 апрель

[illegible]

Хоттам

Тахан республике гIоллея Грозней морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара сенунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фетара температура республике 10—15, Грозне 12—14 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а нолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фетара температура бийсана 4—9, дийнахьа 12—17 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

Дешашца да аьлча а... Х.-Б. ИСРАИЛОВА сурт.

ТХА АДРЕС: 364807, г. Грозный, Маяковскe ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорскe — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364807, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря 9-24-00; отделы: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувла шинарен, ерен, шоаттен деношка

ОФ05163. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковскe, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1728.